

Békés Megye Integrált Területi Programja 2014-2020



Változat:2.6 verzió

2020.01.31.

ALAPADATOK

ITP megnevezése	Békés Megye Integrált Területi Programja
ITP-t végrehajtó területi szereplő megnevezése	Békés Megyei Önkormányzat
Verzió	2.6 2020.01.31.
Megyei közgyűlési határozat száma és dátuma	17/2020. (II.20.) KGY. sz. hat. 2020. február 20.
Az ITP utolsó változatát elfogadó Korm. határozat száma	1144/2020. (IV. 8.) Korm. határozat
Finanszírozó operatív program:	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP)
Érintett földrajzi terület:	Békés megye
ITP felelős szervezet:	Békés Megyei Önkormányzat
ITP felelős szervezet kapcsolattartó:	Dr. Horváth Mihály jegyző email: dr.horvath.mihaly@bekesmegye.hu telefon: +36(66)441-141
ITP felelős szervezet címe:	5600 Békéscsaba, Árpád sor 18.

TARTALOM

ALAPADATOK	2
BEVEZETŐ – AZ INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAM (ITP) KÉSZÍTÉSÉNEK CÉLJA, TERVEZÉSÉNEK KÖRÜLMÉNYEI	4
1. AZ IRÁNYÍTÓ HATÓSÁG ÁLTAL MEGHATÁROZOTT, KÖTELEZŐ TERÜLETI KIVÁLASZTÁSI RENDSZER KRITÉRIUMOK	6
2. A MEGYE ÁLTAL ALKALMAZOTT TERÜLETI KIVÁLASZTÁSI KRITÉRIUMOK	7
3. AZ ITP CÉLRENDSZERE ÉS INTEGRÁLTSÁGA	10
Az ITP céljainak levezetése a megyei területfejlesztési program célrendszeréből.....	10
Az ITP célok közötti kapcsolatrendszer levezetése	16
Az esetlegesen megjelölt földrajzi célterületek területi integráltságának bemutatása	17
Az ITP célrendszer külső koherenciájának vizsgálata.....	18
4. AZ ITP FORRÁSALLOKÁCIÓJA	23
Felhasználási módok közötti megosztás indoklása:.....	39
4.1 A komplex program megalapozása - földrajzi célterület szerinti lehatárolás.....	39
4.2 Célratartó gazdaságélénkítés programja – földrajzi célterület szerinti lehatárolás.....	49
4.3 Az ipari -, és turisztikai potenciált növelő fejlesztési program	
4.4 Megyei Önkormányzat saját fejlesztései	57
AZ ITP INDIKÁTORVÁLLALÁSAI.....	69
5. AZ ITP ÜTEMEZÉSE.....	70
6. MELLÉKLETEK	71

BEVEZETŐ – AZ INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAM (ITP) KÉSZÍTÉSÉNEK CÉLJA, TERVEZÉSÉNEK KÖRÜLMÉNYEI

A Békés Megyei Önkormányzat a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvényben és a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvényben meghatározott területfejlesztési feladatainak ellátása keretében, a 2014-2020 közötti európai uniós programozási időszakra történő felkészülés jegyében, összhangban az országos szintű tervezési folyamatokkal 2014-ben elfogadta Békés Megye Területfejlesztési Konceptióját és Békés Megye Területfejlesztési Programját. A felkészülést jelentő tervezési munka a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) Békés megyébe allokált forrása felhasználását megalapozó Békés Megye Integrált Területi Programja elkészítésével folytatódott, amely program több tervezési fázison túljutva a *2014-2020 közötti programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről* szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendeletben meghatározott eljárás szerint, központi koordináció mellett kerül elfogadásra és végrehajtásra.

A területi tervezést meghatározó szabályozási környezet és a Nemzetgazdasági Minisztérium, valamint a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal útmutatói alapján a tervezést segítő ÁROP pályázat keretében biztosított források felhasználásával készítette el a Békés Megyei Önkormányzat Közgyűlése az alábbi területfejlesztési alapidokumentumokat:

- Békés Megye Területfejlesztési Konceptiója és annak helyzetfeltáró, helyzetelemző munkarésze, elfogadva a 3/2014. (II.14.) KGY. számú határozattal 2014. február 14-én,
- Békés Megye Területfejlesztési Programja 2014-2020 (stratégiai és operatív program), elfogadva 2014. szeptember 9-én a 81/2014. (IX. 9.) KGY. számú határozattal,
- Békés Megyei Integrált Területi Programja 2014-2020 1.0 változata, elfogadva a 104/2014. (X.10.) KGY. számú határozattal, 2014. október 10-én,
- Békés Megyei Ágazati Részdokumentum elfogadva a 104/2014. (X.10.) KGY. számú határozattal, 2014. október 10-én.

A 2014-2020 közötti programozási időszakban a TOP tervezésének egyes szempontjairól, valamint az operatív programhoz tartozó megyék megyei önkormányzatai és a megyei jogú városok önkormányzatai tervezési jogkörébe utalt források megoszlásáról szóló 1702/2014. (XII. 3.) Korm. határozatban a Kormány úgy határozott, hogy:

- A TOP keretein belül meghatározott források tervezése integrált területi programok kialakításával a megyék és a megyei jogú városok szintjén valósuljon meg.
- A tervezési feladatokat a megyei önkormányzat a Kormányhatározatban meghatározott keret és szempontrendszer figyelembevételével a megye közigazgatási területének, a megyei jogú város közigazgatási területén kívüli részére vonatkozóan, az érintett települési önkormányzatok bevonásával végzi el.
- A TOP keretében folyó tervezést a megyei önkormányzatok hangolják össze.

A térségi gazdaságfejlesztést és a foglalkoztatás erősítését célzó TOP lehetőséget biztosít a területi szereplők igényei és szükségletei alapján meghatározott fejlesztések megvalósítására. Az egyes területi szereplők számára a 1702/2014. (XII.3.) Korm. határozat alapján

rendelkezésre álló TOP forráskeret felhasználását a megyék területfejlesztési koncepciói és programjai, valamint a megyei jogú városok integrált településfejlesztési stratégiái alapozzák meg. Ezen területi stratégiák fókusza ugyanakkor messze meghaladja a TOP forrásokból megvalósítható célok és beavatkozások körét, ezért a forrásfelhasználás hatékonyá tétele érdekében szükségessé vált egy olyan dokumentum elkészítése, amely a helyi igényekkel összhangban a rendelkezésre álló TOP forráskeretek felhasználásának szerkezetét, elvárt eredményeit és ütemezését támasztja alá a 2014-2020-as költségvetési időszakra vonatkozóan. Ez a dokumentum az Integrált Területi Program.

Békés Megye Integrált Területi Programja 2014. október 10-én elfogadott változatának elkészítésében a Békés Megyei Önkormányzat megbízása alapján szakértőként közreműködő szervezetek a DA Environ Consulting Betéti Társaság, valamint a Consulting-Szenzor Kft. Az Integrált Területi Program véglegesítését a Békés Megyei Önkormányzat által alapított Békés Megyei Vállalkozási és Fejlesztési Kft. és a Békés Megyei Önkormányzati Hivatal végezte.

A megyén belüli egyeztetések az elfogadott partnerségi terv alapján kerültek lefolytatásra. 23 társadalmi egyeztető fórum és 3 darab terület- és vidékfejlesztési konferencia került megszervezésre, annak érdekében, hogy mind a kormányzati, önkormányzati, mind pedig az üzleti és civil szektor fejlesztési elképzelései a megyei tervezés során megfelelő figyelmet kapjanak.

A Békés Megyei Önkormányzat az érintettek azon körét vonta be közvetlenül a rendszeres egyeztetésekbe, akik a korábbi időszakban is meghatározó szereplői voltak a megyei fejlesztéseknek, a megye felzárkóztatásának. A Békés Megyei Területfejlesztési Konzultációs Fórum keretein belül a megyei közgyűlés elnöke folyamatosan egyeztetett Békéscsaba MJV polgármesterével, a két szerv szakembereinek bevonásával. Bevonásra kerültek továbbá a négy helyi LEADER akciócsoport, a megyei és térségi szintű civil és társadalmi szektor képviselői, a szomszédos megyei önkormányzatok, a települési önkormányzatok, vállalkozások és a határon átnyúló kapcsolatok képviselői is, különösen a romániai Arad és Bihar megyékből.

Az ITP alapadatai:

- a) az ITP megnevezése: Békés Megye Integrált Területi Programja 2.6
- b) az ITP-t végrehajtó területi szereplő megnevezése: Békés Megyei Önkormányzat
- c) az ITP teljes 7 éves forráskerete: *„A 2014–2020 közötti programozási időszakban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól, valamint az operatív programhoz tartozó megyék megyei önkormányzatai és a megyei jogú városok önkormányzatai tervezési jogkörébe utalt források megoszlásáról”* szóló 1702/2014. (XII. 3.) Korm. határozat 2. melléklete értelmében 57,94 milliárd forint Európai Unió támogatás hazai társfinanszírozással együtt.

1. AZ IRÁNYÍTÓ HATÓSÁG ÁLTAL MEGHATÁROZOTT, KÖTELEZŐ TERÜLETI KIVÁLASZTÁSI RENDSZER KRITÉRIUMOK

1. táblázat: Az Irányító Hatóság által meghatározott, kötelező területi kiválasztási rendszer kritériumok

Sorszám	Kritérium megnevezése	Tartalmi magyarázat
I.1.	Illeszkedés a TOP céljaihoz	A kiválasztás kritériuma, a TOP valamely konkrét céljához/céljaihoz való szoros illeszkedés és a kapcsolódó indikátorokhoz való hozzájárulás.
I.2.	Szakmai indokoltság, igény és kihasználtság	A kiválasztás kritériuma a beavatkozás indokoltsága. Szükséges a szakmai alátámasztás, indoklás és/vagy igényfelmérés és kihasználtsági terv.
I.3.	Megalapozottság	A kiválasztás kritériuma, hogy a fejlesztési elképzelés kivitelezhetősége, megvalósíthatósága milyen mértékben megítélhető a rendelkezésre álló információk, és a benyújtásra került dokumentumok alapján. A szempont ennek megfelelően garanciát is jelent pl. a vállalt indikátorértékek teljesítésére és a költségigényekre vonatkozóan.
I.4.	Kockázatok	A kiválasztás kritériuma, hogy a megvalósíthatóság és a működtetés milyen kockázatokat hordoz.
I.5.	Projekt komplexitása	A kiválasztás kritériuma, hogy a beavatkozás mennyire képes hozzájárulni működőképes rendszerek létrehozásához.
I.6.	Hatás	A kiválasztás kritériuma, hogy mekkora földrajzi területen, illetve hogy milyen számú érintett körben váltja ki a beavatkozás a hatását.
I.7.	Integrált megközelítés	Az ágazati OP-k projektjeihez, illetve a TOP más intézkedéseinek projektjeihez való kapcsolódás, a tervezett fejlesztések egymáshoz való illeszkedése, szinergikus hatása.
I.8.	Fenntarthatóság	Kiválasztási kritérium a beavatkozás eredményeként megvalósuló produktum társadalmi, környezeti és leginkább pénzügyi fenntarthatósága, az erőforrás-hatékonyság, az alacsony károsanyag-kibocsátás és környezetterhelés, a környezettudatosság (pl. a fejlesztésekben az energiahatékonysági szempontok érvényesítése, megújuló energiaforrások, a kedvezőbb környezeti hatásokkal járó megoldások előnyben részesítése). A tervezett fejlesztés az ÜHG kibocsátást a lehető legkisebb mértékben növelje, lehetőleg csökkentse. A fejlesztés pénzügyileg megalapozott, a projekt megvalósításához és működtetéséhez szükséges pénzügyi erőforrások rendelkezésre állnak, többlet fenntartási támogatást nem igényelnek.
I.9.	Esélyegyenlőség	A kiválasztási kritérium a fejlesztés azon aspektusát vizsgálja, hogy az semmilyen módon ne legyen kirekesztő egyetlen társadalmi csoport számára sem.
I.10.	Költséghatékonyság	A beruházás költséghatékony módon, reális és takarékos költségvetéssel tervezett.
I.11.	Eredményesség	A fejlesztési elképzelés reálisan járul hozzá a releváns indikátorteljesítéshez.

2. A MEGYE ÁLTAL ALKALMAZOTT TERÜLETI KIVÁLASZTÁSI KRITÉRIUMOK

A Békés Megyei Önkormányzat, mint területi szereplő által választott és a Békés Megyei Közgyűlés 31/2015. (II.27.) KGY. sz. határozatával jóváhagyott megyei kiválasztási kritériumok a következők:

2. táblázat: A megye által alkalmazott területi kiválasztási kritériumok

Sorszám	Kritérium megnevezése	Tartalmi magyarázat	Alkalmazás
II.1.	<u>Illeszkedés a megyei területfejlesztési programhoz és a vonatkozó indikátoraihoz</u>	A kiválasztás kritériuma, a megye területfejlesztési programjához és az adott témában megjelenített indikátorokhoz való hozzájárulás.	<u>IGEN</u>
II.2.	Hozzájárulás a pénzügyi egyensúly fenntartásához	A kritérium az önkormányzat költségvetési egyensúlyának fenntartását erősíti.	NEM
II.3.	<u>Hozzájárulás belső területi kiegyenlítődéshez</u>	A kritérium bevezetése az adott földrajzi területen belüli bárminemű egyensúlytalanságot hivatott kiküszöbölni.	<u>IGEN</u>
II.4.	Hozzájárulás belső társadalmi kiegyenlítődéshez	A kritérium a lakosságon belüli szociális és életminőségre vonatkozó különbségek kiegyenlítődését szolgálja.	NEM
II.5.	<u>Hozzájárulás a gazdasági növekedéshez</u>	A kritérium alapján a beavatkozások gazdasági növekedéshez történő hozzájárulása kerül mérlegelésre.	<u>IGEN</u>
II.6.	<u>Hozzájárulás a munkahelyteremtéshez</u>	A kritérium bevezetése a foglalkoztatottsági helyzet javulását támogatja.	<u>IGEN</u>
II.7.	<u>Hozzájárulás a külső természeti hatásokkal szembeni ellenálló képesség erősítéséhez</u>	A kritérium bevezetésével szemponttá válik a beavatkozások hozzájárulása az ellenálló képesség növekedéséhez.	<u>IGEN</u>
II.8.	Egyéb, pontosan:.....		NEM

3. táblázat: A kritériumok kiválasztásának indoklása

Sorszám	Kritérium megnevezése	Szöveges magyarázat
II.1.	<u>Illeszkedés a megyei területfejlesztési programhoz és a vonatkozó indikátoraihoz</u>	Alaphelyzet: Az elfogadott megyei területfejlesztési koncepció és megalapozó dokumentumaiban feltárt szinte valamennyi területet érintő általános leszakadás az ország más térségeihez, megyéihez képest. Illeszkedő megyei program cél (ok): 1. Versenyképességet javító-, értékalapú-, horizontális gazdaságfejlesztés. 2. Térség-specifikus brandek fejlesztése a megye perifériális helyzetű településein. 3. Társadalmi- gazdasági kohézió erősítése a megye mag- és perifériális helyzetű térségei között. 4. Természeti és épített értékek, a szellemi és kulturális örökség megóvása, alkotó innovatív fenntartható továbbfejlesztése. Indoklás: A kritérium lehetőséget ad annak vizsgálatára, értékelésére, hogy a megvalósítani tervezett projekt illeszkedik-e a területfejlesztési program célrendszeréhez, ezen keresztül hozzájárul-e a stratégiai célok teljesüléséhez.
II.3.	<u>Hozzájárulás belső területi kiegyenlítődéshez</u>	Alaphelyzet: Az elmúlt két évtizedben Békés megye járásai között jelentős területi különbségek alakultak ki. Különösen hátrányos helyzetben vannak a Mezőkovácsházi és a Sarkadi járások (komplex programmal fejlesztendő járások), de a leszakadás mérséklése érdekében kiemelt figyelmet kell fordítani a Békési, a Gyomaendrődi, Orosházi, Szarvasi járások és a Szeghalmi járás (kedvezményezett járások, illetve fejlesztendő járás) fejlesztésére is Illeszkedő megyei program cél (ok): 2. Térség-specifikus brandek fejlesztése a megye perifériális helyzetű településein. 3. Társadalmi- gazdasági kohézió erősítése a megye mag- és perifériális helyzetű térségei között. Indoklás: A kritérium lehetőséget teremt annak vizsgálatára, értékelésére, hogy az adott fejlesztés mennyiben járul hozzá a megyén belüli területi egyenlőtlenségek csökkentéséhez, - kiemelten a megye komplex programmal fejlesztendő leghátrányosabb helyzetű járásaiban - amely egyenlőtlenségek a potensebb megyei térségek fejlődésének is akadályai lehetnek.
II.5.	<u>Hozzájárulás a gazdasági növekedéshez</u>	Alaphelyzet: Régiós, illetve országos összevetésben a megye kedvezőbb mutatókkal bíró térségei is legfeljebb átlagos, sok esetben átlag alatti gazdasági aktivitást mutatnak, ami összességében jól jelzi a megye egészének elmaradottságát. Illeszkedő megyei program cél (ok): 1. Versenyképességet javító-, értékalapú-, horizontális gazdaságfejlesztés. 2. Térség-specifikus brandek fejlesztése a megye perifériális helyzetű településein. 3. Társadalmi- gazdasági kohézió erősítése a megye mag- és perifériális helyzetű térségei között. Indoklás: A kritérium lehetőséget teremt annak vizsgálatára, értékelésére, hogy az adott fejlesztés mennyiben járul hozzá a megyei gazdaság egészének növekedéséhez, a

		gazdaságfejlesztési fókuszú ITP, ezen keresztül a TOP céljainak, indikátorainak teljesüléséhez.
II.6.	<u>Hozzájárulás a munkahelyteremtéshez</u>	Alaphelyzet: A munkanélküliségi ráta Békés megyei adatai 2-2,5%-os elmaradással követik az országos trendet. A megye négy nagyobb városának kistérsége (Békéscsaba, Gyula, Szarvas, Orosháza) az elmúlt évtizedben mindvégig az országos és az attól alig elmaradó dél-alföldi átlag körül mozgott. A megye két országhatár menti komplex programmal fejlesztendő járásai (Sarkadi, Mezőkovácsházi) az országos átlagnak a kétszeresét jelentő munkanélküliségi rátával jellemezhetőek. A békési térség kezdetben kedvezőbb és a Szeghalmi kezdetben kedvezőtlenebb mutatói e két csoport között az országos átlag másfélszeresénél stabilizálódtak. Illeszkedő megyei program cél (ok): 1. Versenyképességet javító-, értékalapú-, horizontális gazdaságfejlesztés. 2. Térség-specifikus brandek fejlesztése a megye perifériális helyzetű településein. 3. Társadalmi- gazdasági kohézió erősítése a megye mag- és perifériális helyzetű térségei között. Indoklás: A kritérium lehetőséget nyújt annak vizsgálatára, értékelésére, hogy az adott fejlesztés mennyiben járul hozzá új munkahelyek létrejöttéhez, a foglalkoztatás növeléshez, a gazdaságfejlesztésre, foglalkoztatás növelésre fókuszáló ITP, ezen keresztül a TOP céljainak, indikátorainak teljesüléséhez.
II.7.	<u>Hozzájárulás a külső természeti hatásokkal szembeni ellenálló képesség erősítéséhez</u>	Alaphelyzet: A megye fajlagos CO2 kibocsátása európai összehasonlításban az alacsonyabbak közé tartozik. Mindez természetesen nem jelenti azt, hogy a jelenlegi szintet nem szükséges tovább csökkenteni. Az energiahatékonyság a lakó és irodaépületek esetében látványosan javítható, mivel az állomány jelentős része az „olcsó energia” korszakában épült energiapazarló konstrukció. A megye adottságait tekintve szerencsés helyzetben van, hiszen a megújuló energiaforrásokra épülő fűtés és hűtés alkalmazása a (köz)épületekben gazdaságossá tehető, így felerősödhetnek a kibocsátásmentes vagy egyenesen energiatöbbletet termelő épületek iránti igények, annak ellenére, hogy ezek a relatíve gyorsan megtérülő befektetések létesítési költségei magasak. Illeszkedő megyei program cél (ok): 1. Versenyképességet javító-, értékalapú-, horizontális gazdaságfejlesztés. 2. Térség-specifikus brandek fejlesztése a megye perifériális helyzetű településein. 4. Természeti és épített értékek, a szellemi és kulturális örökség megóvása, alkotó innovatív fenntartható továbbfejlesztése. Indoklás: Szükséges az ésszerű, beosztó gazdálkodás a nem megújuló természeti erőforrásokkal, a fenntartható hozamon alapuló gazdálkodás a megújuló erőforrásokkal, az üvegház hatású gázok kibocsátásának csökkentése. Az energiahatékonyság területén elfogadott követelményeknek meg kell felelni. Mindezeknek a szempontoknak, mint horizontális elveknek való megfelelés vizsgálatára értékelésére alkalmas a kritérium bevezetése.

3. AZ ITP CÉLRENDSZERE ÉS INTEGRÁLTSÁGA

Az ITP céljainak levezetése a megyei területfejlesztési program célrendszeréből

2012-ben a megyei önkormányzatok megkezdtek a tervezési feladatok lebonyolítását és a felkészülést a 2014-2020-as európai uniós operatív programok területi aspektusainak kialakításához. A Békés Megyei Önkormányzat a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvényben és a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló törvényben meghatározott területfejlesztési feladatainak ellátása keretében, az országos fejlesztési és területfejlesztési koncepcióval összhangban elkészítette Békés megye új, hosszútávra szóló területfejlesztési koncepcióját, amelyet a Közgyűlés, a megalapozó munkarészeivel együtt, a 2014. február 14-i ülésén fogadott el.

Amint arra Békés Megye Területfejlesztési Programja is felhívja a figyelmet, a megye gazdasági kibocsátásnak üteme 1989 után tartósan elmaradt az országos átlagtól, illetve a megye potenciális lehetőségeitől. E folyamat szervesen kapcsolódott a térségben tapasztalható kedvezőtlen demográfiai tendenciákhoz, melynek legfontosabb ismérvei a munkaképes korú lakosság elvándorlása, illetve a lakónépesség átlagéletkorának rohamos növekedése. Mindezekhez – különösen a 2008-as pénzügyi válság kirobbanását követően – negatív munkaerő piaci folyamatok is társultak. A megye kedvezőtlen helyzetén tematikusan és területileg is koncentrált programmal lehet hatékony módon javítani, melyhez integrált szemléletű, több eszközt is felsorakoztató fejlesztési csomag kialakítása szükséges.

A 2014-ben elkészített megyei területfejlesztési program – vagyis a fenti problémák átfogó kezelésére hosszú távú átfogó megoldást kínáló stratégiai program és operatív program – eszközrendszerét az ágazati típusú operatív programok, valamint a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (továbbiakban: TOP) biztosítják. Utóbbi esetében a területi szereplők, így a megyei települések igényei és szükségletei alapján meghatározott fejlesztések megvalósítására előzetesen allokált tervezési forráskeret (Békés megye esetében 57,94 milliárd forint) áll rendelkezésre a hétéves európai uniós periódusban.

Jelen fejezet elsősorban Békés Megye Integrált Területi Programja célrendszerének, valamint a releváns területi stratégiai dokumentumok céljainak koherenciáját mutatja be, kitérve egyúttal a TOP-hoz való illeszkedés definiálására is. Békés megye ITP-je hármas cél megfogalmazásával járul hozzá a stratégiai programokban nevesített átfogó-, illetve stratégiai célok teljesüléséhez, és így hosszabb távon a programban definiált jövőkép eléréséhez.

A megyei területfejlesztési koncepcióban nevesített jövőkép szerint „...Békés megyének 2030-ra el kell érnie, hogy értékeinek megtartásával, alkotó-, innovatív megújításával Magyarország élelmiszergazdaságának motorja, fenntartható mintatérsege, a hazai megújuló agrárium szervező ereje lehessen.”

A jövőkép elérését támogató átfogó célkitűzés alapján kiemelt cél „a megyében élők életkörülményeinek javítása, a megye fenntartható gazdasági és társadalmi viszonyainak megteremtése, a foglalkoztatás javítása.”

Az átfogó célkitűzést négy stratégiai cél támogatja, melyek:

- Versenyképességet javító-, értékalapú-, horizontális gazdaságfejlesztés,
- Térségspecifikus brandek fejlesztése a megye perifériális helyzetű településein
- Társadalmi- gazdasági kohézió erősítése a megye mag- és perifériális helyzetű térségei között
- Természeti és épített értékek, a szellemi és kulturális örökség megóvása, alkotó innovatív fenntartható továbbfejlesztése.

Az integrált területi programnak a fent felvázolt célrendszerhez illeszkedő célkitűzéseit az alábbiak szerint foglaljuk össze:

A.) Az üzleti környezet komplex fejlesztése a megye egész területén

A statisztikai adatok alapján kijelenthető, hogy Békésben a beruházások alakulása középtávon a megye gazdasági szerepének stagnálását-csökkenését jelzik előre, leszámítva az agrár ágazatot és egy-két feldolgozóipari részterületet. Ugyanakkor az alapszintű üzleti szolgáltatások hozzáférhetősége kedvező, ezt a megye településszerkezeti sajátosságai is támogatják, bár a magasabb szintű tevékenységek elérhetősége kevés centrumra koncentrálódik. Kiemelten fontos a megyében az agrárágazatban a foglalkoztatottság, a hozzáadott érték növelése. Fontos a tudásátadás és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban, a gazdaságok életképességének és versenyképességének fokozása. Békés megyében elsősorban a hagyományokra és hungarikumokra lehet építeni a turizmus fejlesztésénél. A sokszínű természeti erőforrások, a nemzetközi szintű épített örökség-állomány, a nemzetközileg jelentős gasztronómiai fesztiválok erős alapját képezik a természeti, gasztronómiai, valamint kulturális és örökség turizmusnak, a határmentiség egyúttal lehetőség a vendéglátók számára.

Békés megyében így tehát továbbra is gondot jelent a magas színvonalú üzleti infrastruktúrához való hozzáférés, valamint a kedvezőtlen demográfiai folyamatok és a munkaerő elvándorlás is komoly problémát jelent a térségben. Az ITP kulcseleme a helyi vállalkozások versenyképességének és munkahelyteremtő képességének, továbbá a helyi termékek piacra jutási esélyeinek javítását célul tűző beavatkozásokra épülő komplex programcsomag, mely egyrészt az üzleti környezet infrastrukturális elemeinek (ipari területek, ipari parkok, inkubátorházak) fejlesztését irányozza elő, másrészt a tercier szektor egyes szegmenseinek további erősítésével (pl. turisztika), a munkaerő piaci viszonyok javulásához is hozzájárul hosszabb távon. E kedvező tendenciák felgyorsításához célként fogalmazódik meg a munkaerő mobilitás javítása, valamint a nők munkaerő piaci súlyának növelése is.

Az ITP első számú célja egyértelműen kapcsolódik a megye átfogó céljához, mely a megyében élők életkörülményeinek javítása mellett a megye fenntartható gazdasági és társadalmi viszonyainak megteremtését, a foglalkoztatás javítását rögzíti prioritásként. Az 1. számú cél ugyancsak kapcsolódik a „térség specifikus brandek fejlesztése a megye perifériális helyzetű településein”, valamint a „versenyképességet javító-, értékalapú-, horizontális gazdaságfejlesztés”, továbbá a „társadalmi- és gazdasági kohézió erősítése a megye mag- és perifériális települései között” stratégiai célokhoz is, amennyiben az ITP célkitűzés egységesen,

a megye egész területére definiálható eszközrendszer alkalmaz. A célkitűzés ezzel egy időben a hozzárendelt pénzügyi eszközökkel kiemelten a leghátrányosabb helyzetű járások (mezőkovácsházai és sarkadi) fejlesztéseit is kívánja támogatni, ily módon járulva hozzá a járási szinten kialakult jelentős területi különbségek csökkentéséhez.

B.) A települési infrastruktúra integrált fejlesztése a területi kohézió erősítése érdekében

A 2007-2013-as európai uniós fejlesztési időszakban számos, a települési környezet-, a települési infrastruktúra minőségének javítását célul tűző, áttételesen a területi kohéziót erősítő fejlesztés valósult meg Békés megyében. A megye térszerkezete számos elemében ugyanakkor még kiforratlan, egy-egy nagyobb léptékű fejlesztés, országon belülről, vagy országhatárokon kívülről (pl. az aradi ipari fejlődés felpörgése) érkező impulzusok látványosan átformálhatják.

A megyei ITP második célja éppen ezért egyrészt tükrözi azt a felismerést, hogy a 2014-2020-as periódusra több olyan feladat elvégzése – pl. a városokon belül kialakuló szegregációs zárványok megszüntetése, a leromlott, adott esetben barnamezős városi területek rehabilitációja – maradt, melyek a településfejlesztés számos aspektusát érintik. A célkitűzés ennek megfelelően kiemelten kezeli a városi jogállású települések integrált településfejlesztési stratégiáira épülő, területileg fókuszált fejlesztési programjait, ezek részeként – az előbb említett, társadalmi integrációt segítő fejlesztések mellett – a városi közszolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítását, a települési infrastruktúra (közösségi terek, zöldfelületek) funkcionális fejlesztését, a – közúti, illetve kerékpáros – közlekedési infrastruktúra szűk keresztmetszeteinek felszámolását. E programelemek megvalósulásával a célkitűzés hosszabb távon a helyben élők életminőségének javulásához, a környezeti szempontból fenntarthatóbb és versenyképesebb települési környezet kialakításához járulhat hozzá.

Az ITP célja szervesen kapcsolódik a megyei területfejlesztési koncepciónak a megyében élők életkörülményeinek javítását célul tűző átfogó céljához, továbbá a társadalmi- és gazdasági kohézió erősítését, valamint a természeti és épített értékek megóvását előíró stratégiai célokhoz. A cél a kapcsolódó TOP beavatkozások területileg fókuszált forrásallokációjával kiemelt fejlesztési területként kezeli a leghátrányosabb helyzetű térségek – nem kizárólag városi jogállású – településeit.

C.) A társadalmi integráció feltételeinek javítása, a periférikus térségek felzárkózási esélyeinek javítása

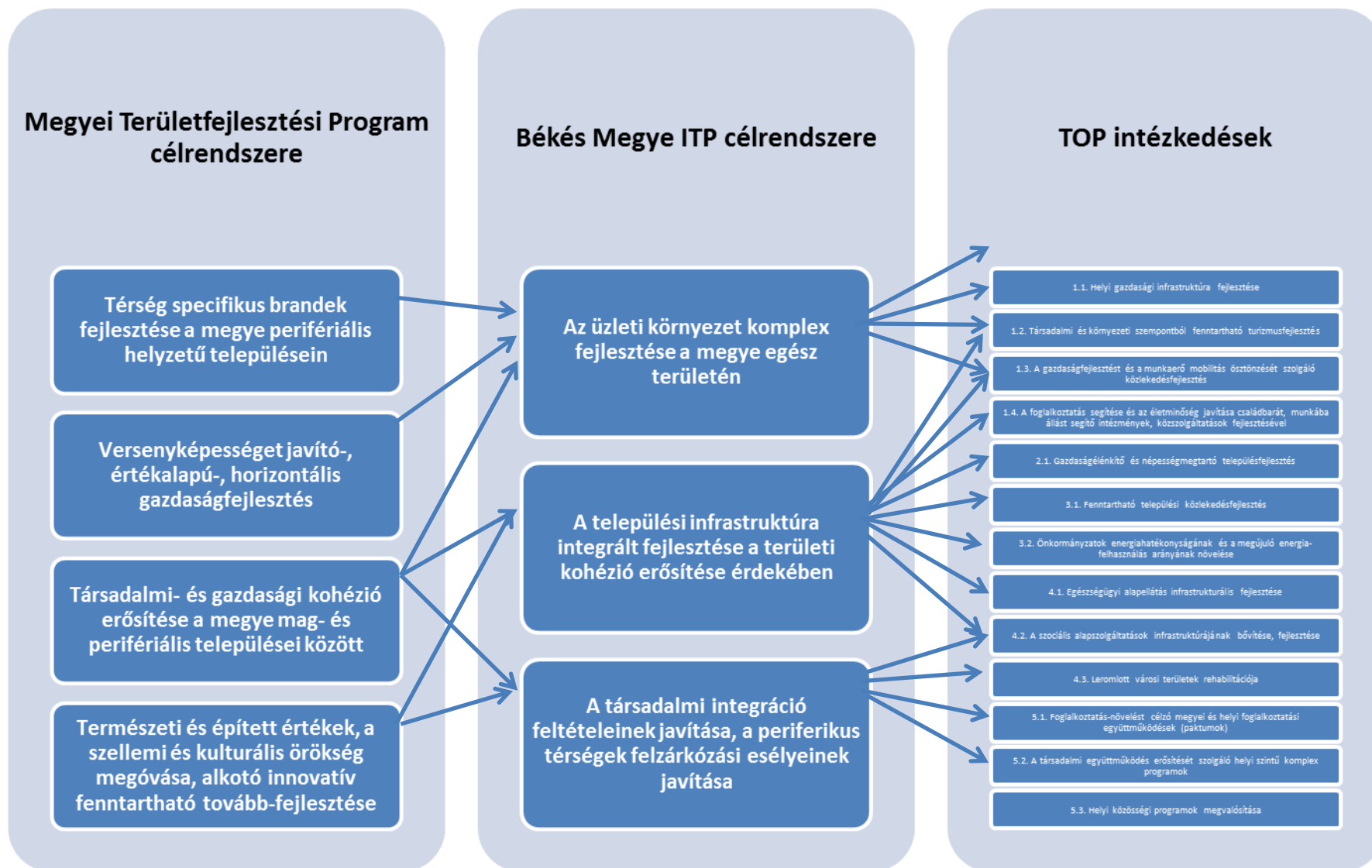
Amint a megyei fejlesztési koncepció helyzetelemzése is rávilágít, a megyére jellemző egyre rosszabb születési arányszámok és a gyorsuló, fiatalabb korosztályokat érdemben magasabb arányban érintő migráció eredményeként a megye öregségi indexe évről-évre, gyorsuló ütemben növekszik. A migrációs folyamatok megyén belüli különbségei ugyancsak komoly szélső értékeket mutatnak. Amennyiben e tendenciák folytatódnak, úgy Békés megye lakónépessége 2020 végére várhatóan 320 ezer fő körülire esik majd vissza, ami további 40-45 ezer fős csökkenést jelent. Egy kedvezőtlenebb forgatókönyv esetén 13% feletti, kedvezőbb esetben 10% alatti népességsökkenés valószínűsíthető.

A foglalkoztatási helyzet javítása, a munkaerő piaci szereplők közötti együttműködések új alapokra helyezése alapvető fontosságú a megye járásai közötti fejlettségi különbségek radikális csökkentéséhez, a kiszolgáltatott társadalmi rétegek felzárkóztatásához. A megyei- és térségi foglalkoztatási együttműködések kialakítása, a közösségépítés széles eszközrendszerének alkalmazása, a társadalmi együttműködés erősítése ugyancsak a területi- és társadalmi integráció elmélyítéséhez járul hozzá hosszabb időtávban. Az ITP harmadik célkitűzése a Békés megyében az elmúlt években még nyilvánvalóbban megmutatkozó területi különbségek csökkentését, ennek megfelelően kiemelten a leghátrányosabb helyzetű járások társadalmi-gazdasági integrációját, a megyeinél is kedvezőtlenebb demográfiai- és munkaerő piaci tendenciák megfordítását kívánja elősegíteni. Mindehhez elsősorban a helyi közösségek megerősítését, a települések népességmegtartó erejének javítását, a kulturális, nemzeti sokszínűség megőrzését, a hagyományőrzést szolgáló komplex eszközrendszer alkalmazása tekinthető hatékony megoldásnak.

A cél emellett kiemelt hangsúlyt fektet a helyi tradíciók és közösségi értékek megőrzésére, ezen keresztül a helyi társadalom belső kohéziójának megerősítésére. A helyi hagyományok ápolásának releváns olvasataként értelmezhető a kapcsolódó rendezvények turisztikai célú bevezetése, a települési értékek széles körű megismertetése, így módon a látogatók számának növelése és hosszabb távon a helyi adóbevétel növelése.

A célkitűzés a megye fenntartható gazdasági és társadalmi viszonyainak megteremtését megfogalmazó megyei átfogó cél mellett kapcsolódik a területfejlesztési programnak a megye mag- és perifériális települései közötti társadalmi- és gazdasági kohézió erősítését rögzítő, továbbá a szellemi és kulturális örökség megóvását célul tűző stratégiai céljaihoz is.

1. ábra: Békés Megye Integrált Területi Programjának illeszkedése a megyei stratégiai célokhoz és a TOP tartalmához



Az ITP célrendszer egyes elemei téma specifikus módon kapcsolódnak a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program egyes intézkedéseihez.

Az üzleti környezet komplex fejlesztése a megye egész területén

A megyében a KKV-k relatív tőkehiánnyal küzdenek, és innovációs képességeik, K+F+I ráfordításaik is elmaradnak az átlagtól. Versenyképességük növelése érdekében fejlesztésük elengedhetetlen.

A célkitűzés kapcsolódik a „TOP 1.1 Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése intézkedéshez”, amennyiben kiemelten az üzleti környezet infrastrukturális fejlesztését helyezi előtérbe. A cél ugyanígy illeszkedik a „TOP 1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés” intézkedéséhez, hiszen célként fogalmazza meg a helyi gazdaságon belül a szolgáltatói szektor, és kiemelten a turizmus fejlesztését.

A „TOP 1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés” intézkedéséhez ugyancsak illeszkedik a cél, amennyiben az üzleti környezet fejlesztését átfogó módon értelmezve, ehhez a kapcsolódó közlekedési infrastruktúra fejlesztését is hozzárendeli. A „TOP 1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével” intézkedés keretében megvalósuló fejlesztések hosszabb távon várhatóan hozzájárulnak a célkitűzés által megfogalmazott elváráshoz, vagyis a nők munkaerő piaci súlyának növeléséhez.

A települési infrastruktúra integrált fejlesztése a területi kohézió erősítése érdekében

A cél a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program több prioritásának intézkedéséhez is illeszkedést mutat. A „TOP 1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés” intézkedés, noha alapvetően gazdaságfejlesztési céllal fejlesztendő területek kapcsolatait teremti meg, egyértelműen kapcsolódik más, településfejlesztési szintű beavatkozásokhoz. A „TOP 1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével” beavatkozás esetében szintén a települési szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítását szolgáló fejlesztések bonyolíthatók le.

A „TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés” intézkedés az ITS-ekhez illeszkedő vállalkozásbarát városi környezet kialakításával a versenyképesebb települési környezet kialakításához járul hozzá. A TOP 3. prioritásának intézkedései a közlekedési infrastruktúra, valamint az épületenergetika és energiahatékonyság minőségi fejlesztésével a települési környezet általános állapotának javításához, a helyi életkörülmények fejlesztéséhez járulnak hozzá, erősítve így a leszakadó térségekben található települések vonzerejét. A „TOP 4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése”, „TOP 4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése”, valamint „TOP 4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja” intézkedések egyrészt az ITP céljával összhangban a városi közszolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítását, másrészt a városok szegregációval veszélyeztetett területeinek fejlesztését irányozzák elő.

A társadalmi integráció feltételeinek javítása, a periférikus térségek felzárkózási esélyeinek javítása

A „TOP 5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)”, valamint a „TOP 5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok” és a „TOP 5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása” intézkedések esetében a leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatása, a kedvezőtlen munkaerő piaci tendenciák negatív hatásainak kiküszöbölése, a közösségi szinten irányított foglalkoztatási programok rendszer szintű bevezetése tekinthető a célt erősítő elemeknek. A helyi közösségi programok és egyes szociális típusú beavatkozások elsődleges területi fókuszai a szociális város rehabilitációs akcióterületek, így a „TOP 4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja” intézkedése is kapcsolódik e célkitűzéshez.

A szegénység visszaszorítása, a társadalmi befogadás ösztönzése részben horizontális, a megye egész területén megvalósuló programok keretében, részben területi fókusszal lebonyolításra kerülő, elsősorban a leghátrányosabb térségeket érintő program elemekkel valósulhat meg.

Az ITP célok közötti kapcsolatrendszer levezetése

Békés Megye Integrált Területi Programja három, egymást szinergikusan erősítő fejlesztési célhoz kapcsolja a tervezett beavatkozásokat. Az ITP-t alkotó célok ily módon közvetlenül járulnak hozzá más célok megvalósulásához. Az alábbi táblázat az ITP célrendszerét alkotó célok közötti kapcsolatok koherenciáját mutatja be.

4. táblázat: Békés Megye Integrált Területi Programja célrendszerének belső koherenciája

	Az üzleti környezet komplex fejlesztése a megye egész területén	A települési infrastruktúra integrált fejlesztése a területi kohézió erősítése érdekében	A társadalmi integráció feltételeinek javítása, a periférikus térségek felzárkózási esélyeinek javítása
Az üzleti környezet komplex fejlesztése a megye egész területén			
A települési infrastruktúra integrált fejlesztése a területi kohézió erősítése érdekében			
A társadalmi integráció feltételeinek javítása, a periférikus térségek felzárkózási esélyeinek javítása			

Forrás: saját szerkesztés

	Közepes koherencia
	Erős koherencia

„Az üzleti környezet komplex fejlesztése a megye egész területén” célkitűzés erős koherenciát, kapcsolódást mutat „A települési infrastruktúra integrált fejlesztése a területi kohézió erősítése érdekében” céllal, hiszen a gazdaságfejlesztés egyik fontos eleme az üzleti infrastruktúra bővítése, valamint a kapcsolódó alpinfrastruktúra fejlesztés.

Az üzleti környezet fejlesztésére irányuló beavatkozások ugyanakkor összhangban kell, hogy álljanak egyrészt a városfejlesztés stratégiai irányvonalával, másrészt olyan, a települési infrastruktúra fejlesztését érintő beavatkozásokkal, mint például a közlekedés fejlesztése. Mindezek mellett a fejlett üzleti környezethez nem csupán a vállalkozásokat befogadó, ipari-kereskedelmi hasznosítású ingatlanok sorolhatók, de egy település versenyképességét jelentős mértékben befolyásolja az ott elérhető szolgáltatások színvonala, a kapcsolódó infrastruktúra (szociális ellátás, egészségügy stb.), illetve környezet (közösségi terek, zöldterületek, parkok) minősége is.

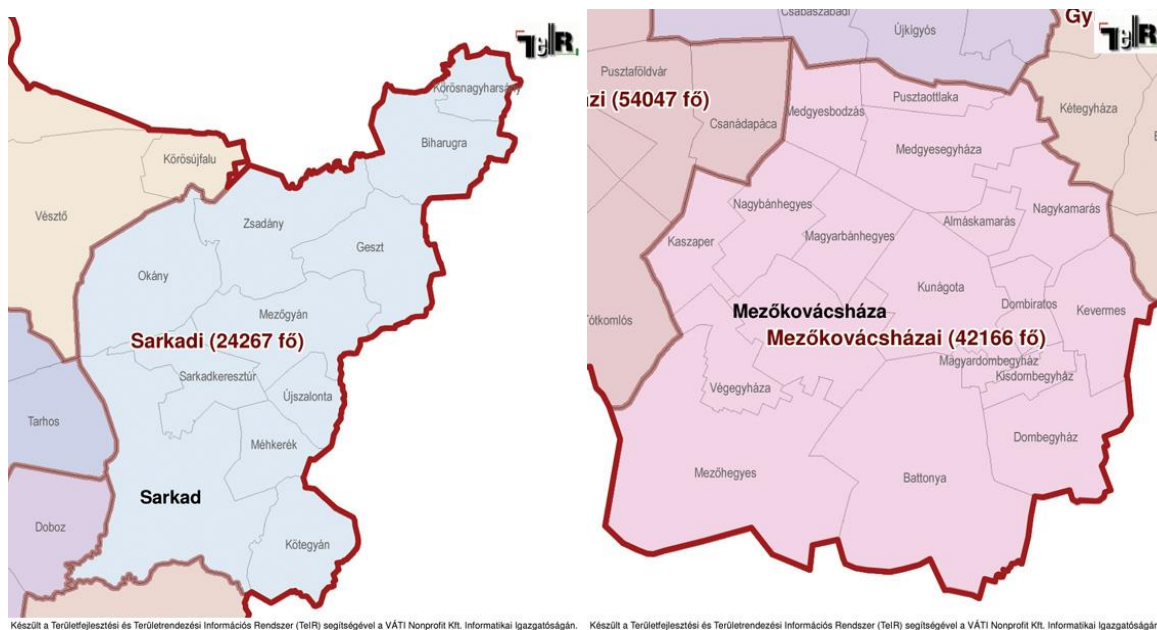
„A társadalmi integráció feltételeinek javítása, a periférikus térségek felzárkózási esélyeinek javítása” célkitűzés és az üzleti környezet fejlesztését célzó cél közepesen erős korrelációt mutat, amennyiben utóbbi részben a kedvezőtlen munkaerő piaci folyamatok által okozott negatív tendenciák orvoslását, a munkaképes korú lakosság foglalkoztatási helyzetének javítását támogatja. Ily módon tehát nem csupán az elérhető üzleti infrastruktúra, de a helyben elérhető munkaerő minőségi fejlesztésére is sor kerül.

Erős kapcsolódás mutatható ki az „A települési infrastruktúra integrált fejlesztése a területi kohézió erősítése érdekében” és „A társadalmi integráció feltételeinek javítása, a periférikus térségek felzárkózási esélyeinek javítása” célkitűzés között, amennyiben többek között a szociális város rehabilitáció infrastrukturális elemeihez a második célhoz kapcsolódó közösségi programok illeszkednek szervesen. Hasonló módon a települési környezet fejlesztésével kialakuló új városi terek tartalommal való megtöltésére kiválóan alkalmasak a társadalmi integrációt szolgáló helyi kezdeményezések.

Az esetlegesen megjelölt földrajzi célterületek területi integráltságának bemutatása.

Békés megye a 2014-2020-as fejlesztési időszakban – összhangban a megyei fejlesztési célrendszerrel – kiemelt célterületként határozta meg a megyében található leghátrányosabb helyzetű járásokat. A Mezőkovácsházi, valamint a Sarkadi járások esetében az egyébként is igen kedvezőtlen megyei demográfiai és foglalkoztatási adatokhoz viszonyítva is markáns negatív tendenciák rajzolódnak ki. Az elmúlt években több kísérlet is történt e térségek társadalmi-gazdasági felzárkóztatásának komplex kezelésére, e próbálkozások azonban nem jártak egyértelmű sikerrel.

2. ábra: Békés Megye Integrált Területi Programjában célterületként megjelölt leghátrányosabb helyzetű járások



Forrás: TEIR

A megyei ITP mindhárom célkitűzése relevánsnak tekinthető a járások esetében, mely célok teljesülését a tervezett beavatkozások komplex módon, integrált megközelítéssel támogatják.

A járásokban elérhető üzleti infrastruktúra minőségi- és mennyiségi fejlesztése részben az élelmiszeripar üzleti alpinfrastruktúra kínálatának megteremtését célozza, részben – ahogy korábban is jeleztük – a vállalkozásbarát, így versenyképes települési környezet kialakítását tűzi ki célul. A közlekedésfejlesztési beavatkozások a termelési kapacitások fizikai elérhetőségének, a munkaerő mobilitás feltételrendszerének javítását kívánják elérni mindkét járás településein.

A hátrányos helyzetből adódóan a társadalmi integráció erősítése, ezzel összhangban a városi környezet fejlesztése kiemelt feladat a következő években, így a két járásban jelentős forrás tervezett a leromlott városi területek rehabilitációjára, e területek társadalmi–gazdasági–fizikai problémáinak enyhítésére. Részben a szociális város rehabilitációs beavatkozáshoz illeszkedve a társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok megvalósítását is tervezik a járásokban a helyi szereplők.

A kedvezőtlen demográfiai folyamatok részben összefüggést mutatnak a különösen a két járást sújtó migrációs folyamatokkal. Az üzleti környezet versenyképessé válása, a települési infrastruktúra és városi környezet minőségi fejlesztése mellett ezért a helyi identitást erősítő programokra is komoly hangsúlyt kívánnak fektetni. Ez utóbbi fejlesztések kiemelt célterületei a járások kistépelülései, falvai, községei.

Az ITP célrendszer külső koherenciájának vizsgálata

Amint láthattuk mind a hosszú távú megyei célok, mind pedig az ITP célrendszere kiemelten kezeli a leszakadó, periférikus térségek felzárkóztatását, részben a gazdaság komplex

fejlesztésén, részben pedig a társadalmi integráció eszközrendszerének bővítésén keresztül. A területi szempontú fejlesztések megvalósítása, a térségi felzárkóztatási célok és beavatkozások szintjén egyaránt markánsan megjelenik az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióban is. Az átfogó célok közül a „Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet”, valamint a „Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése”, továbbá a „Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés” specifikus célok tekinthetők relevánsnak Békés megye szempontjából. A 2014-2020-as nemzeti prioritások kapcsán pedig egyértelműen a „Területi integráció, térségi és helyi fejlesztések a helyi gazdaság bázisán” prioritás mutat kapcsolódást.

Az OTFK megfogalmazása szerint cél továbbá a speciális térségi vidékfejlesztési problémák kezelése, az elmaradott vidéki térségek felzárkóztatása, a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása és a foglalkoztatás növelése a hátrányos helyzetű vidéki térségekben.

Ágazati stratégiák közül kiemelendő a Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia mely több, a megye jövője szempontjából meghatározó fejlesztést (M44 közútfejlesztés, Békéscsaba-Lökösháza vasútfejlesztés) is előirányoz a 2014-2020-as fejlesztési periódusra. Ezen országos kiemelt fejlesztési programok hatását a helyi közlekedési infrastruktúra tervezése során mindenképpen figyelembe szükséges venni.

Az ágazati európai uniós programok esetében az ITP gazdaságfejlesztési célkitűzése az üzleti környezet fejlesztésére irányuló beavatkozásain keresztül illeszkedik a GINOP „NEC 9.1 A vállalkozói szektor versenyképességének erősítése a közvetlen energiaköltségek összesített csökkentésével az energiahatékonyság és a megújuló energiaforrások alkalmazásának növelése által” specifikus céljához. A települési infrastruktúra fejlesztéséhez kapcsolódó ITP célkitűzés a GINOP „16.1 Épületek energetikai korszerűsítése, valamint távhő rendszerek energia hatékony fejlesztése és a megújuló energiaforrások alkalmazásának növelése” specifikus céljához kapcsolódik. A társadalmi integrációt előirányzó megyei ITP cél a térségi paktumok komplex eszközrendszerével ugyancsak a GINOP „NEC 10.1 Álláskereső, különösen az alacsony iskolai végzettségűek növekvő körének munkaerő piaci integrációja valósul meg”, továbbá a „NEC 12.1 A belső és külső munkaerő-piaci rugalmasság erősödik” specifikus célokhoz kapcsolódnak.

Ugyancsak a települési infrastruktúra fejlesztéséhez kapcsolódó ITP célkitűzés a KEHOP „Szennyezett területek kármentesítése”, valamint „A zöld infrastruktúra fejlesztése, illetve a leromlott ökoszisztémák helyreállítása a védett, illetve közösségi jelentőségű természeti értékek és területek természetvédelmi helyzetének és állapotának javítása érdekében”, továbbá „A megújuló energiaforrások felhasználásának növelése”, illetve „Az energiahatékonyság és a megújuló energiaforrások alkalmazásának növelése” specifikus céljaival mutat kapcsolódást.

A következőkben tekintsük át, milyen korreláció fedezhető fel a különböző releváns integrált területi programokban rögzített célok, a szomszédos megyék területfejlesztési programjaiban meghatározott célok, valamint Békés megye ITP-jének célrendszere között.

Ha Békéscsaba ITP-je és a megyei ITP célrendszere közötti koherenciát vizsgáljuk, azt látjuk, hogy a megyei jogú város gazdaságfejlesztési célja egyértelműen kapcsolódik a megyei ITP

„Az üzleti környezet komplex fejlesztése a megye egész területén” céljához, hiszen előbbi ugyancsak támogatja a helyi vállalkozások versenyképességének javítását, az üzleti infrastruktúra fejlesztését. A megyei ITP „A települési infrastruktúra integrált fejlesztése a területi kohézió erősítése érdekében” célkitűzése Békéscsaba integrált területi programjának „Városi közszolgáltatások komplex fejlesztése”, valamint az „Ökológiai fenntarthatóság elősegítése” céljaihoz kapcsolódik tartalmát tekintve.

A megye területén a társadalmi integráció feltételeinek javítását, valamint a periférikus térségek felzárkózási esélyeinek javítását célul tűző célkitűzés Békéscsaba „Társadalmi integráció és közösségi együttműködés” céljához mutat korrelációt.

A Békés Megyei Önkormányzat a TOP 3. prioritásának keretén belül, saját lehatárolásból és egyéni indikátorvállalással a Békéscsaba Megyei Jogú Város (a továbbiakban: MJV) területén kíván energetikai fejlesztést megvalósítani. Ezen beruházások elsődleges célja a kor követelményeinek nem megfelelő saját épületállomány energetikai megújítása, mely természetesen Békéscsaba városa szempontjából településképi jelentőséggel is bír.

Ezen tervezett projekt kapcsolódik Békéscsaba város ITS-éhez, mivel a fejlesztések az Élővíz-csatorna mente akcióterületen valósul meg. Ezen túlmenően szoros korrelációt mutatnak az MJV ITS 4-es számú, *„Ökológiai fenntarthatóság erősítése, klímaváltozás elleni küzdelemmel”* tematikus céljával - ezen belül pedig a *„Közüintézmények energetikai fejlesztése”* ITS kulcsprojekttel.- és az ITP 4-es *„Ökológiai fenntarthatóság erősítése”* célkitűzéssel.

A megyei jogú város 2016-ban csatlakozott a Magyar Kormány 2015-ben indított Modern Városok Programjához. Békéscsaba közép- és hosszú távú fejlesztési tervei , így a program keretében megvalósítandó projektjei szorosan illeszkednek a megyei ITP valamennyi fő céljához. Gyorsforgalmi és egyéb útfejlesztései, ill. repülőtér fejlesztése a megyei célként kiemelt települési infrastruktúra integrált módon való fejlesztését szolgálja; az ipari parkok és iparterületek fejlesztési ötlete egyértelműen erősíti a megyei szintű gazdaságélénkítő szándékot; térségi turisztikai fejlesztési programelemei pedig a megyei turisztikai potenciál erősítéséhez járulnak hozzá.

Hajdú-Bihar megye esetében a Békés megye üzleti környezetének komplex fejlesztését előirányzó célkitűzéshez elsősorban „A megyei agrárium komplex fejlesztése”, valamint a „Versenyképes gazdaság” célok mutatnak kapcsolódást. Békés megye „A települési infrastruktúra integrált fejlesztése a területi kohézió erősítése érdekében” célja esetében a Hajdú-Bihar megyei ITP „Fenntartható környezet”, és „Az elérhetőség fejlesztése Hajdú-Bihar megyében”, továbbá „Egészséges társadalom” céljaival mutatható ki kapcsolat. Békés megye ITP-jében nevesített „A társadalmi integráció feltételeinek javítása, a periférikus térségek felzárkózási esélyeinek javítása” célkitűzés Hajdú-Bihar megye „Élhető vidék – élhető települések” célkitűzéséhez illeszkedik egyértelműen.

Jász-Nagykun-Szolnok megye ITP-jét áttekintve azt látjuk, hogy az ebben rögzített „Munkahelyteremtés és a munkába állás segítése” célkitűzés, illetve a „Térségi turizmusfejlesztés” cél egyértelműen kapcsolódik Békés megye üzleti környezet komplex fejlesztését rögzítő célkitűzéséhez. A Békés megye településeinek integrált infrastrukturális

fejlesztéseire fókuszáló célkitűzés Jász-Nagykun-Szolnok megye „Élhető, vonzó települési környezet”, illetve „Energiatudatos önkormányzatok” céljaihoz kapcsolódik, míg a társadalmi integráció feltételeinek javítását előirányzó célkitűzés Jász-Nagykun-Szolnok megye „Egészséges, együttműködő helyi társadalom” céljához illeszkedik.

Csongrád megye integrált területi programja két főbb célkitűzés, a megyei gazdaságfejlesztés és a településfejlesztés mentén épül fel. Az ITP-ben szereplő megyei gazdaságfejlesztés célja a TOP-ból támogatható ipari és gazdasági területek infrastrukturális fejlesztése, az üzleti környezet javítása, ezáltal a foglalkoztatás és a megtermelt jövedelem növelése. A településfejlesztés célja a népesség-megtartó erő és a gazdasági környezet feltételeinek javítása a megye településein. Előbbi célkitűzés ily módon tehát illeszkedik Békés megye „Az üzleti környezet komplex fejlesztése a megye egész területén” célkitűzéséhez, míg utóbbi a Békés megyei ITP „A települési infrastruktúra integrált fejlesztése a területi kohézió erősítése érdekében”, valamint „A társadalmi integráció feltételeinek javítása, a periférikus térségek felzárkózási esélyeinek javítása” céljaihoz mutat kapcsolódást.

„Az üzleti környezet komplex fejlesztése a megye egész területén” a szomszédos megyék területfejlesztési programjaiban megfogalmazott célok egy részéhez erős kapcsolódást mutat: A Csongrád megyei területfejlesztési program *„S2. A teljes agrárvertikum együttműködésre, innovációra és alkalmazkodásra épülő megerősítése”* és az *„S4. A megye húzóágazatainak vertikális és horizontális együttműködésekre épülő megerősítése, kitörési pontokra építő helyi gazdaság- és vállalkozásfejlesztés,”* specifikus stratégia célokkal. Jász-Nagykun-Szolnok megyei területfejlesztési program tekintetben az *„S2. Az agrárvertikum versenyképességének, tájfenntartó- és foglalkoztatási potenciáljának növelése”* specifikus stratégia céllal, Hajdú-Bihar megye esetében pedig a *„Versenyképes gazdaság és egészséges életmódszer”* ágazati stratégiai céllal.

„A települési infrastruktúra integrált fejlesztése a területi kohézió erősítése érdekében” Békés megyei ITP cél a Csongrád megyei területfejlesztési program *„Közlekedési kapacitások fejlesztése”* c. prioritásával, illetve területi stratégiai céljaival mutat kapcsolatot. A Jász-Nagykun-Szolnok megyei területfejlesztési program esetében az *„S4. A társadalom és a gazdaság megújulását, a táj konszolidációját hátráltató infrastrukturális hiányosságok felszámolása”* specifikus stratégiai céllal, Hajdú-Bihar megye tekintetében pedig *„Az elérhetőség fejlesztése Hajdú-Bihar megyében”* c. prioritással, illetve az annak keretében tervezett beavatkozásokkal.

„A társadalmi integráció feltételeinek javítása, a periférikus térségek felzárkózási esélyeinek javítása” c. Békés Megyei ITP cél a Csongrád megyei területfejlesztési program *„Értéktérítő és tartós foglalkoztatás növelése és társadalmi-intézményi feltételeinek javítása”* horizontális céljával mutat kapcsolatot. A Jász-Nagykun-Szolnok megyei területfejlesztési programjának az *„S3. Leszakadó társadalmi csoportok életminőségének és esélyegyenlőségének javítása”* specifikus stratégia céljával, Hajdú-Bihar megye területfejlesztési programjának pedig a *„Közösségi, szociális, egészségügyi és társadalmi fejlesztések a leszakadó társadalmi csoportok esély-egyenlőségének és életminőségének javítására”* c. stratégiai ágazati céljával.

Békés Megye Integrált Területi Programja (2014-2020) kapcsolódása egyéb, országos és megyei programokhoz

Szinergia a Magyar Falu Programmal

A Magyar Falu Program célja az 5000 fő alatti települések népességmegtartó-, és növelő erejének erősítése, hogy a vidéken, kistelepüléseken élő emberek életminősége a lehető legmagasabb legyen, a közszolgáltatások elérhetősége a legkisebb településeken is lényegesen javuljon.

A Magyar Falu Program keretében megvalósuló egyes programelemekkel összefüggő intézkedések végrehajtásáról, valamint azok 2019. évben szükséges támogatásáról a 1669/2018. (XII. 10.) Korm. határozat rendelkezik.

Mivel a Magyar Falvak Program keretében tervezett csapadékvíz-elvezetési pályázat tartalmában a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretében meghirdetett TOP-2.1.3-16 „Települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések” c. konstrukcióhoz illeszkedik, a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program felhívásán keresztül került biztosításra a pályázati lehetőség az 5000 fő lakosságszámot meg nem haladó települések részére. Az 5000 fő alatti települések részére a csapadékvíz-elvezető rendszerek kialakítása és rekonstrukciója céljából Békés megyében 1,5 milliárd Ft összegű forrás került meghirdetésre, ezzel hozzájárulva a Magyar Falu Program célkitűzéseéhez.

Kapcsolódás a Kormány Családvédelmi Akciótervéhez

A Kormány Családvédelmi Akciótervben megfogalmazott célkitűzéseivel összhangban a megye számára 2,840 milliárd forint további TOP többletforrás került biztosításra kifejezetten bölcsődei férőhelyek létesítése céljából tekintettel arra, hogy a megyei önkormányzat eltökélt szándéka, hogy valamennyi rendelkezésére álló eszközzel elősegítse a megyét jellemző demográfiai folyamatok kedvező irányba fordítását. Az akcióterv kiemelt pontjai közül elsősorban a kisgyermek napközbeni ellátását támogató bölcsődei férőhely bővítés kapcsolódik Békés Megye Integrált Területi Programjához.

Hozzájárulás a 1731/2018. (XII. 18.) sz. Korm. határozatban rögzített kerékpáros fejlesztésekhez

Békés Megye Integrált Területi programja szorosan kapcsolódik a Kormány azon fejlesztési céljához, melyről a 1731/2018. (XII. 18.) Korm. határozatban döntött. Ebben a kerékpározás növekvő népszerűségére és fenntarthatósági, klímavédelmi, turisztikai, nemzetgazdasági, továbbá egészségügyi szempontokra tekintettel támogatja a kiemelt kerékpáros útvonalhálózat fejlesztését, ennek érdekében gondoskodik a kiemelt kerékpáros projektek finanszírozásáról a 2019–2021. évek közötti időszakban. Így kerülhet sor a Mezőhegyes–Csanádpalota közötti kerékpárút szakasz 11 km-es Békés megyei részének megvalósítására a Békés Megyei Önkormányzat számára a „TOP-3.1.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés” című intézkedésen elkülönített 2,020 milliárd forint nagyságú forrásból. A fejlesztés a megvalósítás helyszínéül szolgáló település és a vonzáskörzetében működő gazdasági társaságok kerékpáros

infrastruktúrájának környezetileg és pénzügyileg fenntarthatóbbá tételét szolgálja, és hozzájárul a TOP 3. prioritási eredményindikátor („A napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya”) értékének közvetlen települési, és közvetve Békés megyei növekedéséhez.

Előbbi többletforrásokat az ITP dokumentum szövegesen tartalmazza.

4. AZ ITP FORRÁSALLOKÁCIÓJA

A Békés megyei ITP teljes 7 éves forráskerete *„A 2014–2020 közötti programozási időszakban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól, valamint az operatív programhoz tartozó megyék megyei önkormányzatai és a megyei jogú városok önkormányzatai tervezési jogkörébe utalt források megoszlásáról”* szóló 1702/2014. (XII. 3.) Korm. határozat 2. melléklete értelmében 57,94 milliárd forint európai uniós támogatás hazai társfinanszírozással együtt.

A megyék által felhasználható öt prioritástengely forrásainak belső arányairól a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program rendelkezik, melynek betartása a területi szereplők számára kötelező. Elvi lehetőségünk nyílt azonban arra, hogy az egyes prioritásokon belül valós igényeinknek megfelelően alakítsuk ki a forrásfelhasználás belső arányát. Az Integrált Területi Program 2.1 verziójának alapjául szolgáló forrásallokációs táblázat elkészítésénél a Békés Megyei Önkormányzat is élt ezzel a lehetőséggel, és több helyen is eltértünk az ajánlott arányoktól. Ezt követően az Irányító Hatóság által – a többi megye igényeinek figyelembevételével átdolgozott - visszamutatásra megküldött arányszámokból és a személyes egyeztetések eredményéből nyilvánvalóvá vált, hogy az eredetileg ajánlott forrásmegosztás elfogadása az előnyösebb megoldás.

Az Európai Bizottság 2019-ben a tagállamokkal együttműködésben, valamennyi tagállamban felülvizsgálta az operatív programok teljesítését az adott programokban meghatározott eredményességmérési célok alapján. Az eredményességi felülvizsgálat során prioritások szintjén megvizsgálták a programok rész céljainak teljesítését, a tagállamok által 2019-ben benyújtott éves végrehajtási jelentésben bemutatott információk alapján.

Az eredményességmérési felülvizsgálat eredményeképpen szükségessé vált a 6% mértékű forráscsökkentés a TOP 2., 3., 4. valamint 5. prioritáson az indikátorcélok nem teljesítése miatt, egyúttal ezen forrásokkal megemelésre került a TOP 1., indikátorcélokat jól teljesítő prioritás keretösszege az alábbiak szerint:

- A nem teljesülő TOP 2., 3. és 4. ERFA prioritások eredményességmérési tartaléka a TOP 1. prioritásra, azon belül a TOP-1.1 „Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése”, TOP-1.2 „Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés” és a TOP-1.3 „A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés” című intézkedésekre került egyenlő részben allokálásra.

- A nem teljesülő TOP 5. ESZA prioritás eredményességmérési tartaléka a TOP 1. prioritás 1.4 „A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével” című intézkedésére kerül allokálásra, azzal, hogy az átcsoportosítás 70%-ban új bölcsődei férőhelyek létesítésére, míg 30%-ban meglévő bölcsődei férőhelyek fejlesztésére irányul.
- A fenti átcsoportosítások alapján a kapcsolódó indikátorértékek is felülvizsgálatra kerültek az irányító hatóság által. Az indikátor változások minden esetben forrásarányosak, az eredeti indikátorszámítási módszertan felülvizsgálata nélkül.

2019. márciusában a TOP Irányító Hatósága elkészítette a megyék aktuális forráskimutatását, mely az eredményességmérési keret átcsoportosításán túl már figyelembe vette a prioritások maradványösszegeit és a bekövetkezett árfolyamváltozást tekintettel arra, hogy a 2014-2020 közötti programozási időszakra vonatkozó indikatív támogatási keretösszegekről szóló 1135/2019. (III. 18.) Korm. határozatban elfogadásra került a TOP 1-7. prioritásainak árfolyamváltozással módosított indikatív támogatási keretösszege, amelynek következtében a TOP hét éves kerete 1231,37 milliárd forint keretösszegről 1266,60 milliárd forint keretösszegre emelkedett. A Békés megyei ITP 7 éves forráskeretét az Irányító Hatóság kiegészítette 5,162 Mrd Ft-tal, így összességében az eredményességi szempontból nem teljesülő prioritások kötelezettségvállalásai nem sérülnek. Előbbi többletforrást a dokumentum szövegesen tartalmazza.

Békés	1. prioritás	2. prioritás	3. prioritás	4. prioritás	5. prioritás	Összesen
1612/2016. (XI.8.) szerinti keret átcsoportosítás után Mrd Ft	23,901	10,078	13,706	4,212	6,046	57,943
Modern Városok Program többletkötváll. 1562/2016 (X. 13.) Korm.hat. Mrd Ft	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Túlvállalás és árfolyamnyereség indikatív plussz forrása Mrd Ft	1,828	0,390	1,563	0,713	0,668	5,162
Összes Forrás Mrd Ft	25,730	10,467	15,269	4,926	6,714	63,105
Kötelezettségvállalás állomány Mrd Ft	20,751	9,832	14,893	4,642	6,691	56,809
Megyei elkölthető (szabad) keret Mrd Ft	4,978	0,635	0,376	0,284	0,023	6,296

3. ábra: Békés megye aktuális TOP forráskimutatása (2019.március 19)

Előbbieknek megfelelően Békés megye az 1.1 Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztésére az **1-es prioritás** forráskeretének 37%-át, azaz 8,892 Mrd Ft-ot, 1.2 Társadalmi, környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztésre 24%-át, azaz 5,771 Mrd Ft-ot, 1.3 A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztésre 18%-át, azaz 4,305 Mrd Ft-ot, 1.4 A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása

családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével intézkedésre 21 %-át, azaz 4,956 Mrd Ft-ot allokál.

A **2-es prioritás** egyetlen intézkedésére, a 2.1 Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztésre összesen 10,078 Mrd Ft jut.

A **3-as prioritás** forráskeretének 37%-át, 5,133 Mrd Ft-ot 3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztésre, nagyobbik részét, 8,573 Mrd Ft-ot 3.2 Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelésére terveztük.

A **4-es prioritásra** jutó keretösszeg a következőképpen oszlik meg: 4.1 Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése 35%, 1,466 Mrd Ft; 4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése 28%, 1,166 Mrd Ft; 4.3 Leromlott városi területek rehabilitációja 38%, 1,580 Mrd Ft.

Az **5-ös prioritás** 5.1-es Foglalkoztatás növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok) intézkedésére a prioritási keretösszeg 73%-a jut, amely 4,426 Mrd Ft-ot jelent, az 5.2 A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programokra 10%, 0,588 Mrd Ft-ot, 5.3 Helyi közösségi programok megvalósítására 17%, 1,010 Mrd Ft-ot tartalmaz a program.

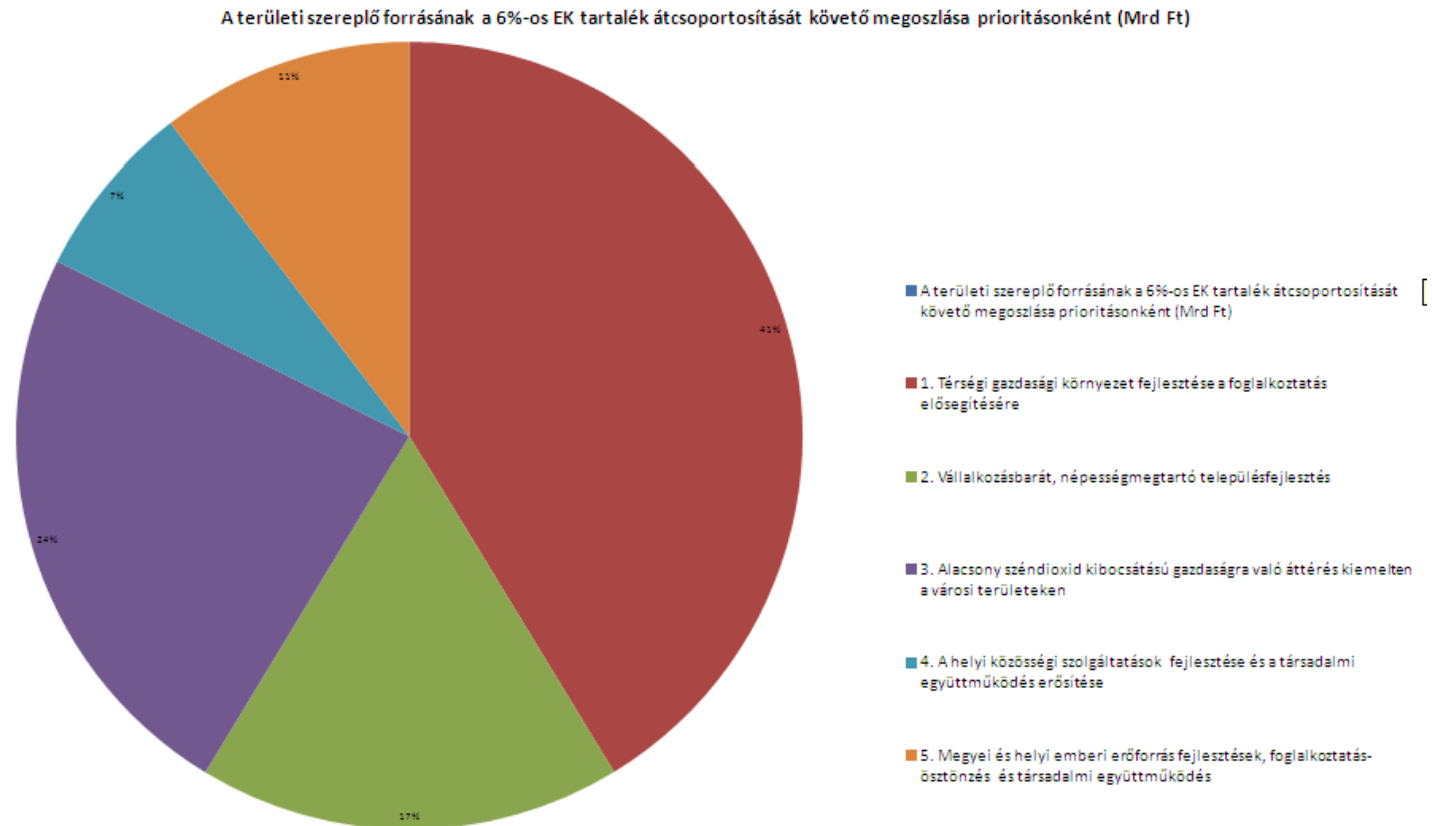
A különböző logika szerinti lehatárolások (földrajzi célterület, fejlesztési cél, kedvezményezett csoport, megyei önkormányzat saját fejlesztései) úgy lettek meghatározva, hogy azok a legsürgetőbb problémákra reagáljanak, illetve a lehetséges kitörési pontként szolgáló területeket erősítsék Békés Megye 2014-2020-as Stratégiai Programjában foglaltaknak megfelelően.

5. táblázat: Az ITP forrásallokációja

TOP prioritások	1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére				2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken		4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése			5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés			
TOP prioritások intézkedései	1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése	1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével	2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés	3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastrukturájának bővítése, fejlesztése	4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja	5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)	5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása	Ellenőrzés
Forrást biztosító Strukturális Alap megnevezése	ERFA	ERFA	ERFA	ERFA	ERFA	ERFA	ERFA	ERFA	ERFA	ERFA	ESZA	ESZA	ESZA	
1401/2019. (VII.5.) Korm. határozattal módosított 1612/2016. (XI.8.) Korm. határozattal rögzített intézkedésenkénti megyei forrásmegosztás (Mrd Ft)	8,296	5,175	3,709	4,572	10,721	5,461	9,120	1,560	1,240	1,681	4,708	0,626	1,074	57,943
6%-os EK tartalék átcsoportosítását követően módosuló megyei forráskeret, intézkedésenként (Mrd Ft)	8,892	5,771	4,305	4,956	10,078	5,133	8,573	1,466	1,166	1,580	4,426	0,588	1,010	57,943
EK tartalék átcsoportosításával keletkezett TOP prioritásonkénti forrásmegosztás (országos) (Mrd Ft)	334,590				138,917	188,928		58,064			78,187			798,69
EK tartalék átcsoportosításával keletkezett TOP prioritásokon belüli intézkedésenkénti forrásmegosztás (országos) (Mrd Ft)	122,491	79,614	59,337	73,149	138,917	70,758	118,170	21,023	17,174	19,867	56,171	7,725	14,292	798,69
"-15-ös végű" körben meghirdetett források (Mrd Ft)	4,500	3,355	4,305	2,600	5,000	2,500	4,570	1,466	1,166	1,580	4,426	0,588	0,000	36,056
"-16-os végű" körben meghirdetésre kerülő források (Mrd Ft)	4,392	2,416	0,000	2,256	5,078	2,633	4,003	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	1,010	21,787
"-17-es végű" körben meghirdetésre kerülő források (Mrd Ft)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Paktum forrásból bölcsoidei felhívás (1.4.1-19) keretében meghirdetett forrás (Mrd Ft)	0,000	0,000	0,000	0,100	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,100
Ellenőrzés	8,892 Ft	5,771 Ft	4,305 Ft	4,956 Ft	10,078 Ft	5,133 Ft	8,573 Ft	1,466 Ft	1,166 Ft	1,580 Ft	4,426 Ft	0,588 Ft	1,010 Ft	57,943
	0,000 Ft	0,000 Ft	0,000 Ft	0,000 Ft	0,000 Ft	0,000 Ft	0,000 Ft	0,000 Ft	0,000 Ft	0,000 Ft	0,000 Ft	0,000 Ft	0,000 Ft	0,000 Ft

6. táblázat: A területi szereplő forrásának saját igényeken alapuló megoszlása prioritásonként (Mrd Ft)

A területi szereplő forrásának a 6%-os EK tartalék átcsoportosítását követő megoszlása prioritásonként (Mrd Ft)	
1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére	23,923
2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	10,078
3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	13,706
4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése	4,212
5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés	6,024



7. táblázat: Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére, földrajzi célterületek részletezése, felhasználási módok indoklása

[illegible]

A megye az 1.1-es intézkedés forráskeretének 38,46%-át allokálja a földrajzi célterület szerinti lehatárolásra (ebből a Mezőkovácsházi járásnak 1,5 milliárd forintot; a Sarkadi járásnak 750 millió forintot, a Szarvasi járásnak 820 millió forintot; az Orosházi járásnak 350 millió forintot, az öt járást érintő Ipari és turisztikai fejlesztési programra 300 millió forintot); az 1.2 Társadalmi, környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztésen belül 51%-át különítette el (a Mezőkovácsházi járásban 1,0 milliárd forint; a Sarkadi járásban pedig 300 millió forint; a Szarvasi járásban 700 millió forint; az Orosházi járásban 650 millió forint), az 1.3 A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztésen belül 32 %-a jut (ebből a Mezőkovácsházi járásnak 700 millió forint értékben, a Sarkadi járásnak 500 millió forint értékben); míg az 1.4 A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével intézkedésen belül pedig a 50,88 %-át allokálta földrajzi célterület szerinti lehatárolásra (ebből a Mezőkovácsházi járásnak 800 millió forintot, a Sarkadi járásnak 500 millió forintot; a Szarvasi járásnak 100 millió forintot; az Orosházi járásnak 350 millió forintot, az öt járást érintő Ipari és turisztikai fejlesztési programra 672 millió forintot), továbbá 100 millió Ft-ot kizárólag új bölcsődei férőhelyek kialakítása céljából a Szeghalmi járás számára elérhető módon. A TOP 1.4 intézkedés esetében további TOP forrásból 2840 m Ft került elkülönítésre új bölcsődei férőhelyek kialakítása érdekében, melyre a megye egész területéről érkeztek be fejlesztési igények.

8. táblázat: Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés, földrajzi célterületek részletezése, felhasználási módok indoklása

2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés		
Intézkedés kódja		2.1.
A forrásterület felhasználási módok részletezése		
Földrajzi célterület	Mezőkovácsházi járás	1,2
	Sarkadi járás	0,35
	Szarvasi járás	0,7
	Orosházi járás	0,5
	Ipari és turisztikai fejlesztési program (járások: Békéscsaba, Békés, Gyomaendrőd, Gyula, Szeged)	4,171
A forrásterület felhasználási módok indoklása		
Földrajzi célterület	Mezőkovácsházi járás	„A kedvezményezett járások besorolásáról” szóló 250/2014. (XI. 26.) Korm. rendeletben foglaltaknak megfelelően, a komplex programmal fejlesztendő járások számára a források bizonyos mértékű lehatárolására került sor.
	Sarkadi járás	„A kedvezményezett járások besorolásáról” szóló 250/2014. (XI. 26.) Korm. rendeletben foglaltaknak megfelelően, a komplex programmal fejlesztendő járások számára a források bizonyos mértékű lehatárolására került sor.
	Szarvasi járás	Az 1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozatban rögzítésre került, hogy a 2014–2020 közötti időszakra az álló európai uniós fejlesztési források 60 százalékát közvetlenül gazdaságfejlesztésre kell fordítani. A hazai és közösségi támogatáspolitikában megfogalmazott fenntarthatósági és erőteljes multiplikátor hatásokkal kapcsolatos elvárásokkal összefüggésben került a fenti forrás elkülönítésre.
	Orosházi járás	Az 1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozatban rögzítésre került, hogy a 2014–2020 közötti időszakra az álló európai uniós fejlesztési források 60 százalékát közvetlenül gazdaságfejlesztésre kell fordítani. A hazai és közösségi támogatáspolitikában megfogalmazott fenntarthatósági és erőteljes multiplikátor hatásokkal kapcsolatos elvárásokkal összefüggésben került a fenti forrás elkülönítésre.
	Ipari és turisztikai fejlesztési program (járások: Békéscsaba, Békés, Gyomaendrőd, Gyula, Szeged)	Az 1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozatban rögzítésre került, hogy a 2014–2020 közötti időszakra az álló európai uniós fejlesztési források 60 százalékát közvetlenül gazdaságfejlesztésre kell fordítani. A hazai és közösségi támogatáspolitikában megfogalmazott fenntarthatósági és erőteljes multiplikátor hatásokkal kapcsolatos elvárásokkal összefüggésben került a fenti forrás elkülönítésre.
2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés		2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
Prioritáson belüli intézkedésenkénti forrásmegosztás (Mrd Ft)		10,078
Forrásterület felhasználási módok	Megyei Önkormányzat saját projekt	0,000
	Földrajzi célterület	6,921
	Fejlesztési cél	0,000
	Kedvezményezett csoport	0,000
	Minden megyén belüli jogosult számára igényelhető	3,157
	Elenőrzés	10,078

A 2-es prioritás egyetlen intézkedésére, a 2.1 Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztésre összesen 10,078 Mrd Ft jut, ebből a Mezőkovácsházi járásnak 1,2 milliárd forint, a sarkadi járásnak 350 millió forint, a szarvasi járásnak 700 millió forint, az orosházi járásnak 500 millió forint, az öt járást érintő Ipari és turisztikai fejlesztési programra 4,171 milliárd forint.. További TOP forrásból 1,5 milliárd Ft összegű forrás került meghirdetésre a TOP-2.1.3-16-os konstrukción csapadékvíz-elvezető rendszerek kialakítása és rekonstrukciója céljából. Földrajzi célterületként a Magyar Falu Programhoz kapcsolódóan az 5000 fő alatti települések kerültek megjelölésre.

9. táblázat: Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken, földrajzi célterületek részletezése, felhasználási módok indoklása

3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken				
Intézkedés kódja		3.1.	3.2.	
A forráskeret felhasználási módok részletezése				
Megyei Önkormányzat saját projekt				0,35
Földrajzi célterület	Mezőkovácsházi járás	0,5		
	Sarkadi járás	0,35		
	Szarvasi járás	1		0,8
	Oroszhat járás	0,7		1,35
	Ipari és turisztikai fejlesztési program	0,411		1,75
A forráskeret felhasználási módok indoklása				
Megyei Önkormányzat saját projekt				A környezetbarát gondolkodásmódnak megfelelően a Békés Megyei Önkormányzat 1702/2014. (XII. 3.) Korm. határozat szerinti a megye területén TOP forrásokat meg kívánja újítani a tulajdonában, illetve a kezeltében lévő épületállományt
Földrajzi célterület	Mezőkovácsházi járás			A kedvezményezett „A lakosságok” szűz 20/2014. (XII. 26.) Korm. rendeletben foglaltaknak megfelelően, a közzétett programmal fejlesztendő járási szintű a források bizonyos mértékű elhatárolására került sor
	Sarkadi járás			A kedvezményezett „A lakosságok” szűz 20/2014. (XII. 26.) Korm. rendeletben foglaltaknak megfelelően, a közzétett programmal fejlesztendő járási szintű a források bizonyos mértékű elhatárolására került sor
	Szarvasi járás			Korm. határozatban rögzítve került, hogy a 2014–2020 közötti rendelkezésre álló európai uniós fejlesztési források 60 százalékát követően a gazdaságfejlesztésre kell fordítani. A hazai és közösségi támogatási politikákban megfogalmazott fenntarthatósági és erőforrás multiplikátor hatásokkal kapcsolatos elvárásokkal összefüggésben került a forrás elköltetésére
	Szarvasi járás			Korm. határozatban rögzítve került, hogy a 2014–2020 közötti rendelkezésre álló európai uniós fejlesztési források 60 százalékát követően a gazdaságfejlesztésre kell fordítani. A hazai és közösségi támogatási politikákban megfogalmazott fenntarthatósági és erőforrás multiplikátor hatásokkal kapcsolatos elvárásokkal összefüggésben került a forrás elköltetésére
	Oroszhat járás			Korm. határozatban rögzítve került, hogy a 2014–2020 közötti rendelkezésre álló európai uniós fejlesztési források 60 százalékát követően a gazdaságfejlesztésre kell fordítani. A hazai és közösségi támogatási politikákban megfogalmazott fenntarthatósági és erőforrás multiplikátor hatásokkal kapcsolatos elvárásokkal összefüggésben került a forrás elköltetésére
Ipari és turisztikai fejlesztési program (Békés, Gyomaendrőd, Gyulai, Szeghalom)				Korm. határozatban rögzítve került, hogy a 2014–2020 közötti rendelkezésre álló európai uniós fejlesztési források 60 százalékát követően a gazdaságfejlesztésre kell fordítani. A hazai és közösségi támogatási politikákban megfogalmazott fenntarthatósági és erőforrás multiplikátor hatásokkal kapcsolatos elvárásokkal összefüggésben került a forrás elköltetésére
3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken		3.1. Fenntartható települési közlekedés-fejlesztés	3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságán ak és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	Ellenőrzés
Prioritáson belüli intézkedéskénti forrásmegosztás (Mrd Ft)		5,133	8,573	13,706
Forráskeret felhasználási módok	Megyei Önkormányzat saját projekt	0,000	0,350	0,350
	Földrajzi célterület	2,961	3,700	6,661
	Fejlesztési cél	0,000	0,000	0,000
	Kedvezményezetti csoport	0,000	0,000	0,000
	Minden megyén belüli jogosult számára igényelhető	2,172	4,523	6,695
Ellenőrzés:		5,133	8,573	13,706

A 3-as prioritás forráskeretének 37,45%-át, 5, 133 Mrd Ft-ot 3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztésre tervezte a BMÖ, ebből a Mezőkovácsházi járásra 500 millió forintot, a sarkadi járásra 350 millió forintot, a szarvasi járásra 1 milliárd forintot, az orosházi járásra 700 millió forintot, az öt járást érintő Ipari és turisztikai fejlesztési programra 411 millió forintot. A 3.2-es intézkedésen megjelenik 350 millió forinttal a Megyei Önkormányzat saját projektje, valamint a szarvasi járásra 800 millió forint, az orosházi járásra 1,15 milliárd forint, az öt járást érintő Ipari és turisztikai fejlesztési programra 1,75 milliárd forint került lehatárolásra. Lehatárolás került megállapításra a „TOP-3.1.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés” című intézkedés keretére 2,020 milliárd forint értékben a megyei önkormányzat számára.

10. táblázat: A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése, földrajzi célterületek részletezése, felhasználási módok indoklása

4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése					
Intézkedés kódja		4.1.	4.2.	4.3.	
A forráskeret felhasználási módok részletezése					
Földrajzi célterület	Mezőkovácsházi járás	0,4	0,3	0,31	
	Sarkadi járás	0,2	0,15	0,2	
A forráskeret felhasználási módok indoklása					
4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése		4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja	Ellenőrzés
Prioritáson belüli intézkedésenkénti forrásmegosztás (Mrd Ft)		1,466	1,166	1,580	4,212
Forráskeret felhasználási módok	Megyei Önkormányzat saját projekt	0,000	0,000	0,000	0,000
	Földrajzi célterület	0,600	0,450	0,510	1,560
	Fejlesztési cél	0,000	0,000	0,000	0,000
	Kedvezményezett csoport	0,000	0,000	0,000	0,000
	Minden megyén belüli jogosult számára igényelhető	0,866	0,716	1,070	2,652
	Ellenőrzés:	1,466	1,166	1,580	4,212
Földrajzi célterület	Mezőkovácsházi járás	„A kedvezményezett járáások besorolásáról” szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendeletben foglaltaknak megfelelően, a komplex programmal fejlesztendő járáások számára a forráások bizonyos mértékű lehatárolására került sor.	„A kedvezményezett járáások besorolásáról” szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendeletben foglaltaknak megfelelően, a komplex programmal fejlesztendő járáások számára a forráások bizonyos mértékű lehatárolására került sor.	járáások besorolásáról” szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendeletben foglaltaknak megfelelően, a komplex programmal fejlesztendő járáások számára a forráások bizonyos mértékű lehatárolására került sor.	
	Sarkadi járás	„A kedvezményezett járáások besorolásáról” szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendeletben foglaltaknak megfelelően, a komplex programmal fejlesztendő járáások számára a forráások bizonyos mértékű lehatárolására került sor.	„A kedvezményezett járáások besorolásáról” szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendeletben foglaltaknak megfelelően, a komplex programmal fejlesztendő járáások számára a forráások bizonyos mértékű lehatárolására került sor.	járáások besorolásáról” szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendeletben foglaltaknak megfelelően, a komplex programmal fejlesztendő járáások számára a forráások bizonyos mértékű lehatárolására került sor.	

A 4-es prioritásra jutó keretösszeg a következőképpen oszlik meg: 4.1 Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése 34,82 %, 1,466 Mrd Ft (ebből a Mezőkovácsházi járásban 400 millió forint, a Sarkadi járásban 200 millió forint); 4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése 27,67%, 1, 166 Mrd Ft (ebből a Mezőkovácsházi járásban 300 millió forint, a Sarkadi járásban 150 millió forint); 4.3 Leromlott városi területek rehabilitációja 37,51%, 1,580 Mrd Ft (ebből a Mezőkovácsházi járásban 310 millió forint, a Sarkadi járásban 200 millió forint).

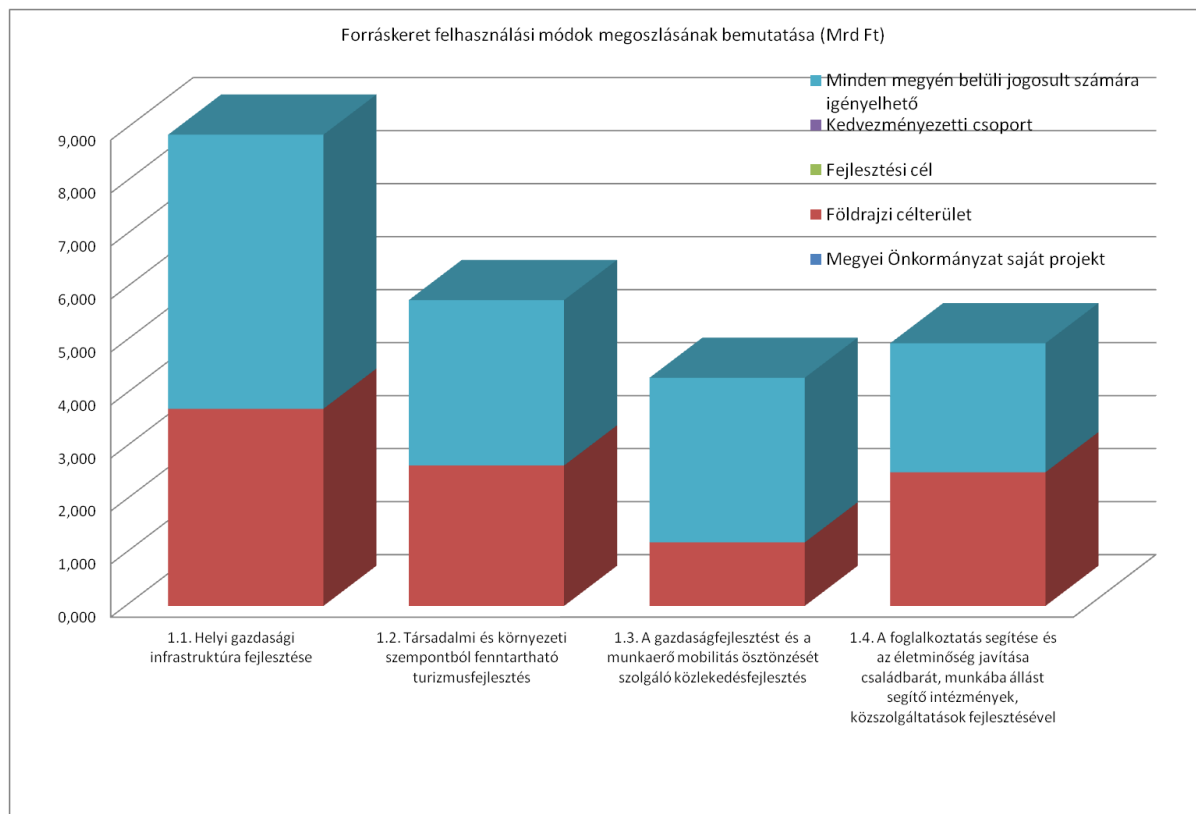
11. táblázat: „Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés, földrajzi célterületek részletezése, felhasználási módok indoklása

5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés					
Intézkedés kódszáma		5.1.	5.2.	5.3.	
A forráskeret felhasználási módok részletezése					
Megyei Önkormányzat saját projekt				0,4	
Földrajzi célterület	Mezőkovácsházi járás	0,4	0,21	0,21	
	Sarkadi járás	0,2	0,08	0,1	
	Orosházi járás			0,3	
Kedvezményezett csoport		2,408			
A forráskeret felhasználási módok indoklása					
Megyei Önkormányzat saját projekt					Helyi közösségi programok intézkedés maradványösszege a Békés Megyei Önkormányzat számára kerül lehatárolásra.
Földrajzi célterület	Mezőkovácsházi járás	„A kedvezményezett járások besorolásáról” szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendeletben foglaltaknak megfelelően, a komplex programmal fejlesztendő járások számára a források bizonyos mértékű lehatárolására került sor.	„A kedvezményezett járások besorolásáról” szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendeletben foglaltaknak megfelelően, a komplex programmal fejlesztendő járások számára a források bizonyos mértékű lehatárolására került sor.	„A kedvezményezett járások besorolásáról” szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendeletben foglaltaknak megfelelően, a komplex programmal fejlesztendő járások számára a források bizonyos mértékű lehatárolására került sor.	
	Sarkadi járás	„A kedvezményezett járások besorolásáról” szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendeletben foglaltaknak megfelelően, a komplex programmal fejlesztendő járások számára a források bizonyos mértékű lehatárolására került sor.	„A kedvezményezett járások besorolásáról” szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendeletben foglaltaknak megfelelően, a komplex programmal fejlesztendő járások számára a források bizonyos mértékű lehatárolására került sor.	„A kedvezményezett járások besorolásáról” szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendeletben foglaltaknak megfelelően, a komplex programmal fejlesztendő járások számára a források bizonyos mértékű lehatárolására került sor.	
	Orosházi járás			Az 1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozatban rögzítésre került, hogy a 2014–2020 között rendelkezésre álló európai uniós fejlesztési források 60 százalékát közvetlenül gazdaságfejlesztésre kell fordítani. A hazai és közösségi támogatáspolitikában megfogalmazott fenntarthatósági és erőteljes multiplikátor hatásokkal kapcsolatos elvárásokkal összefüggésben került a fenti forrás elkülönítésre.	
Kedvezményezett csoport		Felhívás szerint Békés Megyei Önkormányzat.			

5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés		5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)	5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása	Ellenőrzés
Prioritáson belüli intézkedésenkénti forrásmegosztás (Mrd Ft)		4,426	0,588	1,010	6,024
Forráskeret felhasználási módok	Megyei Önkormányzat saját projekt	0,000	0,000	0,400	0,400
	Földrajzi célterület	0,600	0,290	0,610	1,500
	Fejlesztési cél	0,000	0,000	0,000	0,000
	Kedvezményezett csoport	2,408	0,000	0,000	2,408
	Minden, megyén belüli jogosult számára igényelhető	1,418	0,298	0,000	1,716
	Ellenőrzés:	4,426	0,588	1,010	6,024

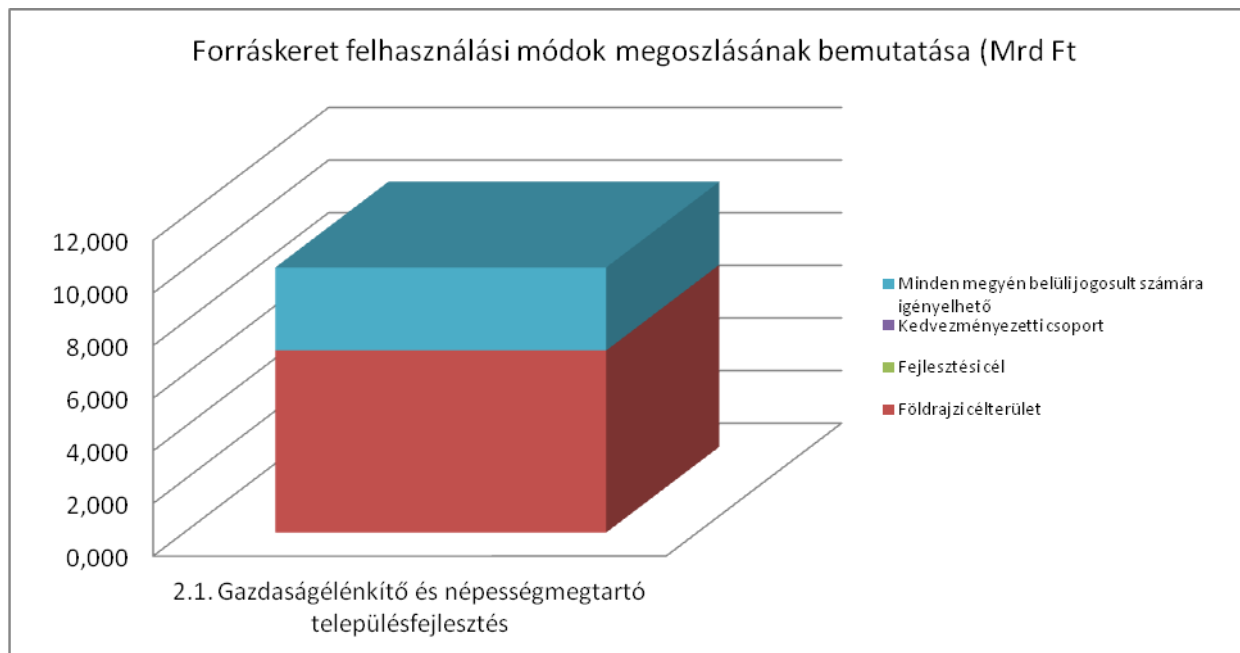
Az 5-ös prioritás 5.1-es Foglalkoztatás növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok) intézkedésére a prioritási keretösszeg 73,47%-a jut, amely 4,426 Mrd Ft-ot jelent (a Mezőkovácsházi járásban 400 millió forintot, a Sarkadi járásban 200 millió forintot), az 5.2 A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programokra 9,77%, 0,588 Mrd Ft-ot (ebből a Mezőkovácsházi járásban 210 millió forint, a Sarkadi járásban 80 millió forint) , 5.3 Helyi közösségi programok megvalósítására 16,76%, 1,010 Mrd Ft-ot tartalmaz a program (a Mezőkovácsházi járásban 210 millió forintot, a Sarkadi járásban 100 millió forintot, az Orosházi járásban 300 millió forintot).Az 5.3 Helyi közösségi programok intézkedés maradványösszege a Békés Megyei Önkormányzat számára kerül lehatárolásra.

4. ábra: „Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére” prioritás forráskeret felhasználási módok megoszlásának bemutatása (Mrd Ft)



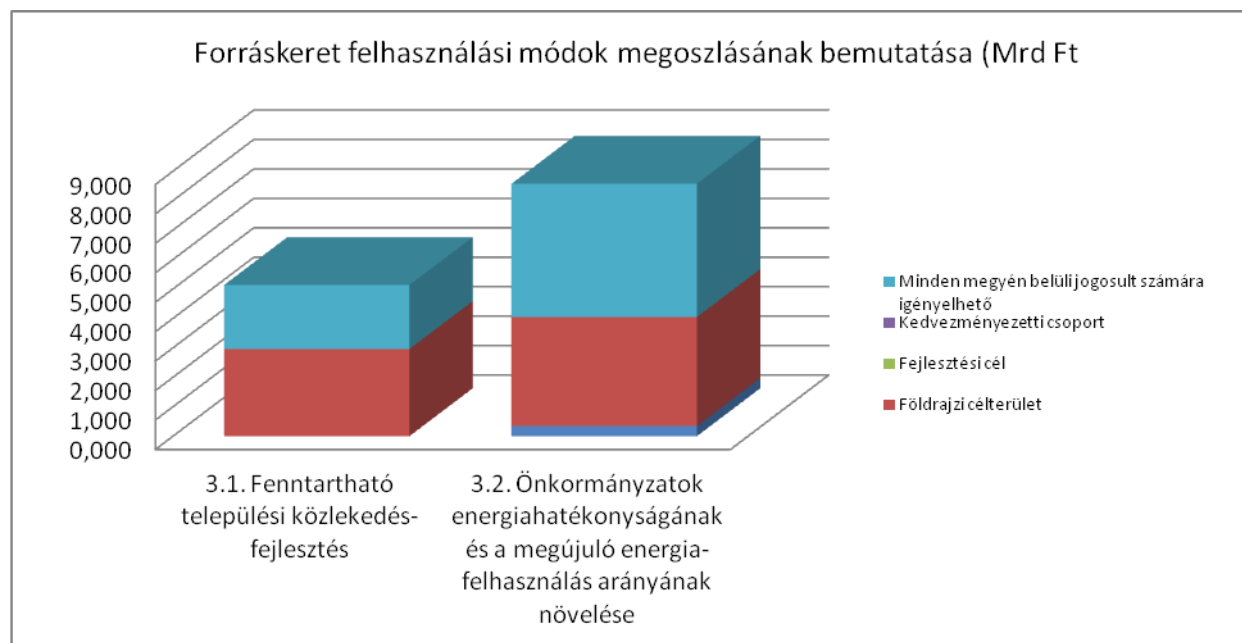
A megye az 1.1-es intézkedés forráskeretének közel 38,46 %-át allokálja a földrajzi célterület szerinti lehatárolásra (ebből a Mezőkovácsházi járásnak 1,5 milliárd forintot; a Sarkadi járásnak 750 millió forintot, a Szarvasi járásnak 820 millió forintot; az Orosházi járásnak 350 millió forintot, az öt járást érintő Ipari és turisztikai fejlesztési programra 300 millió forintot). Az első körös és második körös forráskeret lekötését követően, a maradvány forrás a konstrukción belül a lehatárolások megtartásával kerül meghirdetésre. Az 1.2 Társadalmi, környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztésen belül 51%-át különítette el (a Mezőkovácsházi járásban 1,0 milliárd forint; a Sarkadi járásban pedig 300 millió forint; a Szarvasi járásban 700 millió forint; az Orosházi járásban 650 millió forint). Az első körös és második körös forráskeret lekötését követően, a maradvány forrás az konstrukción belül a lehatárolások megtartásával kerül meghirdetésre. Az 1.3 A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztésen belül 32 %-a jut (ebből a Mezőkovácsházi járásnak 700 millió forint értékben, a Sarkadi járásnak 500 millió forint értékben). Az 1.4 A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével intézkedésen belül pedig a 50,88%-át allokálta földrajzi célterület szerinti lehatárolásra (ebből a Mezőkovácsházi járásnak 800 millió forintot, a Sarkadi járásnak 500 millió forintot; a Szarvasi járásnak 100 millió forintot; az Orosházi járásnak 350 millió forintot, az öt járást érintő Ipari és turisztikai fejlesztési programra 672 millió forintot; továbbá 100 millió Ft-ot kizárólag új bölcsődei férőhelyek kialakítása céljából a Szeghalmi járás számára elérhető módon). Az első körös és második körös forráskeret lekötését követően, a maradvány forrás az konstrukción belül a lehatárolások megtartásával kerül meghirdetésre. A TOP 1.4 intézkedés esetében további TOP forrásból 2840 m Ft került elkülönítésre új bölcsődei férőhelyek kialakítása érdekében, melyre a megye egész területéről érkeztek be fejlesztési igények.

5. ábra: „Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés” prioritás forráskeret felhasználási módok megoszlásának bemutatása (Mrd Ft)



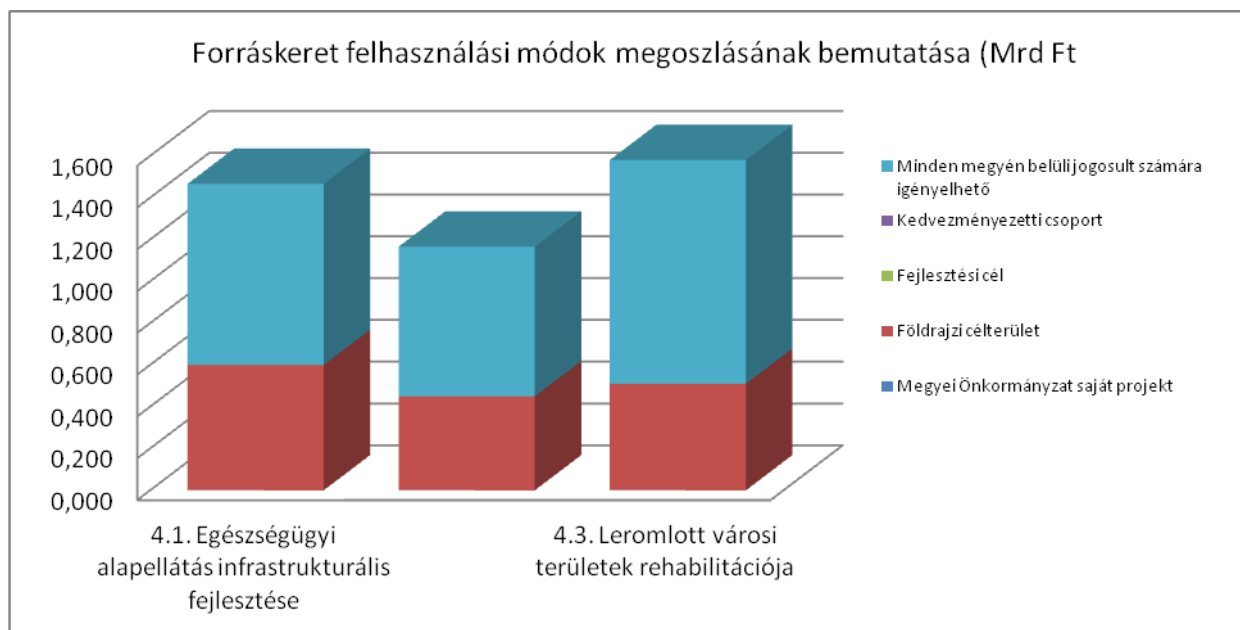
A 2-es prioritás egyetlen intézkedésére, a 2.1 Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztésre összesen 10,078 Mrd Ft jut, ebből a Mezőkovácsházi járásnak 1,2 milliárd forint, a Sarkadi járásnak 350 millió forint, a Szarvasi járásnak 700 millió forint, az Orosházi járásnak 500 millió forint, az öt járást érintő Ipari és turisztikai fejlesztési programra 4,171 milliárd forint. Az első körös és második körös forráskeret lekötését követően a maradvány forrás a lehatárolások mentén kerül meghirdetésre az intézkedésen belül. További TOP forrásból 1,5 milliárd Ft összegű forrás került meghirdetésre a TOP-2.1.3-16-os konstrukción csapadékvíz-elvezető rendszerek kialakítása és rekonstrukciója céljából. Földrajzi célterületként a Magyar Falu Programhoz kapcsolódóan az 5000 fő alatti települések kerültek megjelölése.

6. ábra: "Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken" prioritás forráskeret felhasználási módok megoszlásának bemutatása (Mrd Ft)



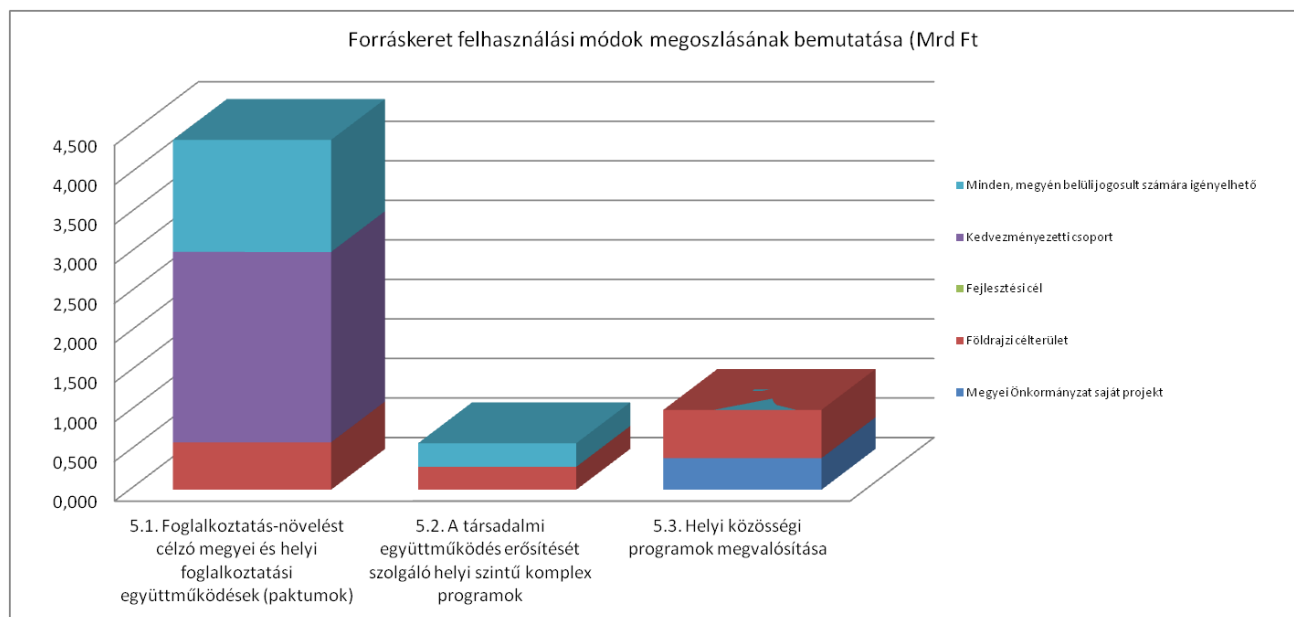
A 3-as prioritás forráskeretének 37,45%-át, 5,133 Mrd Ft-ot 3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztésre tervezte a BMÖ, ebből a Mezőkovácsházi járásra 500 millió forintot, a Sarkadi járásra 350 millió forintot, a Szarvasi járásra 1 milliárd forintot, az Orosházi járásra 700 millió forintot, az öt járást érintő Ipari és turisztikai fejlesztési programra 411 millió forintot. Az első körös és második körös forráskeret lekötését követően, a maradvány forrás a megyén belül mindenki számára elérhetően kerül meghirdetésre az intézkedésen belül. A 3.2-es intézkedésen megjelenik 350 millió forinttal a megyei önkormányzat saját projektje, valamint a Szarvasi járásra 800 millió forint, az Orosházi járásra 1,15 milliárd forint, az öt járást érintő Ipari és turisztikai fejlesztési programra 1,75 milliárd forint került lehatárolásra. Az első körös forráskeret lekötését követően a maradvány forrás a megyén belül mindenki számára elérhetően, a második körös forráskeret lekötését követően a lehatárolások megtartásával kerül meghirdetésre az intézkedésen belül. Lehatárolás került megállapításra a „TOP-3.1.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés” című intézkedés keretére 2,020 milliárd forint értékben a megyei önkormányzat számára.

7. ábra: "A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése" prioritás forráskeret felhasználási módok megoszlásának bemutatása (Mrd Ft)



A 4-es prioritásra jutó keretösszeg a következőképpen oszlik meg: 4.1 Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése 34,82 %, 1,466 Mrd Ft (ebből a Mezőkovácsházi járásban 400 millió forint, a Sarkadi járásban 200 millió forint); 4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése 27,67%, 1,166 Mrd Ft (ebből a Mezőkovácsházi járásban 300 millió forint, a Sarkadi járásban 150 millió forint); 4.3 Leromlott városi területek rehabilitációja 37,51%, 1,580 Mrd Ft (ebből a Mezőkovácsházi járásban 310 millió forint, a Sarkadi járásban 200 millió forint). Az első körös forráskeret lekötését követően, a maradvány források a 4-es prioritás valamennyi konstrukción belül -a lehatárolások megtartásával- a Mezőkovácsházi járásra és a Sarkadi járásra, illetve a megyén belül mindenki számára elérhetően kerülnek meghirdetésre.

8. ábra: „Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés” prioritás forráskeret felhasználási módok megoszlásának bemutatása (Mrd Ft)



5.1 lehatárolás indoklása: Megyei foglalkoztatási paktum 2,408 Mrd Ft

A TOP ezen intézkedésre vonatkozó követelményei alapján a pontszerű, egymástól elkülönülő fejlesztések helyett a komplex, megyei fejlesztéspolitikai célokat követő megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések támogatása indokolt, amelyek a TOP más intézkedéseiből finanszírozott projektek hatását erősítik, azokkal szinergiában valósulhatnak meg.

Ennek megfelelően, valamint a felhívásban foglaltak alapján az 5.1 intézkedés keretösszeg (4,426 Mrd Ft) 54,41 %-ának (2.408 Mrd Ft) elkülönítése indokolt a Megyei Önkormányzat számára a kedvezményezetti csoport kategóriába, mivel a megyei paktum létrehozása és működtetése a megyei önkormányzat feladataihoz kapcsolódik. A végrehajtásban a munkaügyi szakigazgatási szerv is fontos szerepet kap.

A megyei keret ütemezése a következő: 2,408 Mrd, míg a helyi paktumok ütemezése 2,3 Mrd Ft a 2016 3. negyedévében megtett kötelezettségvállalások szerint.

Az 5-ös prioritás 5.1-es Foglalkoztatás növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok) intézkedésére a prioritási keretösszeg 73,47 %-a jut, amely 4,426 Mrd Ft-ot jelent (a Mezőkovácsházi járásban 400 millió forintot, a Sarkadi járásban 200 millió forintot), az 5.2 A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programokra 9,77 %, 0,588 Mrd Ft-ot (ebből a Mezőkovácsházi járásban 210 millió forint, a Sarkadi járásban 80 millió forint), 5.3 Helyi közösségi programok megvalósítására 16,76 %, 1,010 Mrd Ft-ot tartalmaz a program (a Mezőkovácsházi járásban 210 millió forintot, a Sarkadi járásban 100 millió forintot, az Orosházi járásban 300 millió forintot). Az első körös forráskeret lekötését követően, a maradvány források az 5-ös prioritás valamennyi konstrukción belül -a lehatárolások megtartásával- a Mezőkovácsházi járásra és a Sarkadi járásra, illetve a megyén belül mindenki számára elérhetően kerülnek meghirdetésre.

Az 5.3 Helyi közösségi programok intézkedés maradványösszege a Békés Megyei Önkormányzat számára kerül lehatárolásra.

Felhasználási módok közötti megosztás indoklása

Az 1702/2014. (XII. 3.) Korm. határozat a Békés megyében felhasználható Terület- és Településfejlesztési Operatív Program forráskeretének nagyságát 57,94 milliárd forintban határozta meg, továbbá meghatározta azt is, hogy a fenti indikatív keret felhasználása a Békés Megyei Önkormányzat (a továbbiakban: BMÖ) által összeállított ITP-n keresztül történjen.

Az ITP tervezési logikájának - és a megye kitörési pontjainak - megfelelő módon a BMÖ az egyes intézkedésekre jutó TOP forráskeretekhez a következő felhasználási módokat (a továbbiakban: lehatárolás) rendeli, a megye gazdasági potenciáljának maximális kiaknázása és a közösségi támogatáspolitikai területi kiegyenlítődesét támogató célkitűzése mentén:

A. A területi kiegyenlítődes támogatása

A Békés Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 61/2015. (V. 7.) KGY. határozatával elfogadásra került ITP-ben a megye két komplex programmal fejlesztendő járására (földrajzi célterületként: Sarkadi-, és Mezőkovácsházi járások) külön-külön önálló 3,68 milliárd forint és 7,53 milliárd forint - komplex fejlesztési programokként - elkülönítésre került.

B. A gazdasági növekedésben rejlő potenciál mozgósítása

A Békés Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 48/2016. (VI.16.) KGY. határozatával elfogadásra került ITP-ben a megye két gazdaságilag legfejlettebb járására - a gazdasági növekedés célratartó programjaként - (Orosházi-, és Szarvasi járások) külön-külön önálló 4,00 milliárd forint és 4,00 milliárd forint elkülönítésre is került¹.

C. A megyei önkormányzat saját fejlesztései

A Békés Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 48/2016. (VI.16.) KGY. határozatával elfogadásra került ITP-ben, a megyei önkormányzat saját fejlesztései szerinti felhasználási módon elkülönítésre került a „3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése” c. intézkedésen önálló forrás 0,35 milliárd forint értékben, továbbá saját fejlesztései szerinti felhasználási módon került elkülönítésre Közgyűlésének 54/2018(IV.12) KGY. határozatával az „5.3 Helyi közösségi programok” intézkedés maradványösszege is,. A Békés Megyei Önkormányzat Közgyűlésének .../2020. (II.20.) KGY. határozatával lehatárolás került megállapításra a „TOP-3.1.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés” című intézkedés keretére 2,020 milliárd forint értékben.

D. Az ipari -, és turisztikai potenciált növelő fejlesztési program

A Békés Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 81/2016. (IX.08.) KGY. határozatának felhatalmazása alapján, valamint az 1612/2016. (XI. 8.) Korm. határozatban lehatárolt keretek figyelembevételével elfogadásra került az ITP azon módosított változata, melyben az ipari -, és turisztikai potenciált növelő fejlesztési programra 7,304 milliárd forint elkülönítésre került a Békéscsabai (MJV nélkül), a Békési, a Gyomaendrődi, a Gyulai és a Szeghalmi járások javára.

¹ „A kedvezményezett járások besorolásáról” szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerint a Szarvasi és az Orosházi járások is kedvezményezett járásoknak minősülnek (azaz komplex mutatójuk kisebb, mint az ország összes járása komplex mutatójának átlaga!), emellett azt is fontos hangsúlyozni, hogy Békés megyében az egy főre vetített bruttó hozzáadott érték (624,15 eFt/fő) - országos összevetésben, megyei alapon - Nógrád megye után a második legkedvezőtlenebb.

12. táblázat: A Békés Megyei ITP felosztása

Forrás-felhasználási mód		Fejlesztés célja	Fejlesztési program neve	Forrásösszeg		Érintett TOP intézkedések	Jogszabályi háttér
				Mrd forint	a teljes megyei keret %-a		
Kiemelt fejlesztési célterület kerete	Területi kiegyenlítődés komplex programja	A területi kiegyenlítődés igényének, mint a közösségi támogatáspolitikai alapvető feladatának érvényre juttatása, és így a gazdasági növekedés ösztönzése komparatív előnyök alapján	Mezőkovács házi járás fejlesztésére kidolgozott komplex program	7,53	13,00%	1.1; 1.2; 1.3; 1.4; 2.1; 3.1; 4.1; 4.2; 4.3; 5.1; 5.2; 5.3	290/2014. (XI. 26.) Korm. Rendelet
		Sarkadi járás fejlesztésére kidolgozott komplex program	3,68	6,35%			
	Gazdasági növekedés célrattartó programja	A gazdasági növekedéshez történő hozzájárulás maximalizálása a megye gazdasági göcpontjaiban, az abszolút előnyök alapján	Az Orosházi járás gazdasági erősítésére kidolgozott program	4	6,90%	1.1; 1.2; 1.4; 2.1; 3.1; 3.2; 5.3	1600/2012. (XII. 17.) Korm. Határozat, ERFA-, ill. ESZA rendelet
		A Szarvasi járás gazdasági erősítésére kidolgozott program	4	6,90%	1.1; 1.2; 1.4; 2.1; 3.1; 3.2		
	Ipari- és turisztikai potenciált növelő fejlesztési program	Békéscsabai, Békési, Gyomaendrődi, Gyulai, Szeghalmi járás gazdasági erősítésére kidolgozott program a gazdasági növekedéshez történő hozzájárulás maximalizálása, az abszolút előnyök alapján	Ipari- és turisztikai potenciált növelő fejlesztési program	7,304	12,61%	1.1; 1.4; 2.1; 3.1; 3.2;	1600/2012. (XII. 17.) Korm. Határozat, ERFA-, ill. ESZA rendelet
A megyei önkormányzat fejlesztései		példa értékű, előremutató fejlesztések, a jogyakorlatok terjesztésére	A TFP-ban meghatározott célok katalizálása	0,776	0,60%	3.2;	2011. évi CLXXXIX. törvény
Minden megyén belüli jogosult által felhasználható keret		TOP és BMÖ ITP szerint		31,079	53,64%	1-5 prioritás intézkedései	1702/2014. (XII. 3.) Korm. határozat
Összesen				57,943	100%		

4.1 A komplex program megalapozása - földrajzi célterület szerinti lehatárolás

2015. január 1-től hatályba lépett „A kedvezményezett járások besorolásáról” szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R1) 2. ill. 3. melléklete Békés megyében a **Sarkadi és a Mezőkovácsházi járásokat nevesíti komplex programmal fejlesztendő járásokként**².

Békés Megye Területfejlesztési 2014-2020 Programjának Stratégiai Programja (a továbbiakban: Stratégiai Program) a megye területfejlesztési koncepciójából átemelt célrendszernek megfelelően alapvető **fejlesztési elvként fogalmazza meg** - az R1-ben is szereplő - a társadalmi, gazdasági kohézió erősítésének szükségességét a **Sarkadi és a Mezőkovácsházi járások tekintetében**. A Stratégiai Program a fenti periférikus helyzetű területeken a következő problematikus kihívások kezelésének szükségességét sürgeti:

- **alacsony aktivitási ráta**
- **alacsony szintű képzettség**
- **periférikus helyzetű települések rossz minőségű bekötő úthálózata.**

Az R1-ben meghatározott lehatárolás és a megyei feltáró dokumentumok alapvetéseinek egyértelmű összhangját a Békés Megyei Integrált Területi Programnak is figyelembe kell vennie, egy a kifejezetten a két járásra célzó komplex fejlesztési programon keresztül (a továbbiakban: Komplex Program). A komplexitás megvalósulása több dimenzióval bír, egyrészt a TOP és a többi OP között (EFOP, GINOP, VP) ill. az egyes egymásra épülő TOP intézkedéseken belül.

4.1.1 A Komplex Program felépítése a Mezőkovácsházi járásra

A Komplex Program fő célja, hogy Békés megye Magyarország élelmiszergazdaságának motorja, fenntartható mintatérsege, a hazai megújuló agrárium szervező ereje lehessen. Ennek érdekében a megyei stratégia célul tűzte ki a szociálisan integrált gazdaságfejlesztés megvalósítását, melyhez a program minden szegmensében illeszkedik. **A Komplex Program keretében foglalkoztatás-bővítést szolgáló gazdaságfejlesztési akciókat és a fenntarthatóságukat erősítő fejlesztéseket szükséges generálni és támogatni!**

A program TOP-os kiindulása az **1.1-es intézkedés keretén belül végrehajtandó 1,5 milliárd forint értékű „Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése” típusú projektek keretében létrejövő termelési alapinfrastruktúra beruházások**, melyekhez - a megyei éléskamra szerepet erősítő - elsősorban élelmiszeripari feldolgozó kapacitásokat kiépítő VP-s projekteket és GINOP-os projekteket szükséges kapcsolni. (GINOP-1.1.1, GINOP-1.2.4, GINOP-1.2.5, GINOP-1.2.1, GINOP-1.2.3 intézkedéseken keresztül inkubátorházak, ipari parkok és logisztikai szolgáltató központok fejlesztése, KKV-k termelési kapacitásainak bővítése, tovább a VP keretén belül támogatható feldolgozóipari kapacitásbővítések rövid ellátási láncok kialakítása mentén.)

A fenti termelési kapacitások bővítését szolgálná ki a térségben végrehajtás alatt álló, 450 fős főként növénytermesztéssel és állattenyésztéssel foglalkozó közmunka pilot projekt (ún. BM-pilot projekt), melynek célja, hogy híd szerepet töltsön be a humán erőforrás-fejlesztésbe bevont

² **Komplex programmal fejlesztendő járások:** a kedvezményezett járásokon belül azok a legalacsonyabb komplex mutatóval rendelkező járások, amelyekben az ország lakónépességének 10%-a él

célcsoportok munkatapasztalat-szerzése és a későbbi valós versenypiaci körülmények között működő szociális szövetkezetek között.

A városkörnyezet vonzó üzleti környezetének erősítése a **2.1-es „Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés”** intézkedés keretén belül **1,2 milliárd forint** biztosítaná egyrészt **kereskedelmi és szolgáltató terek revitalizálásával** ill. kisebb részben népességmegtartáshoz hozzájáruló fejlesztésekkel.

A gazdaságfejlesztés fent részletezett logikáját támogatná - mind TOP, VP, GINOP, BM-pilot - oldaláról a TOP **„1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés”** intézkedésének keretén belül megvalósítható útfelújítási projektek (4-5 számjegyű bel-és külterületi, ill. belterületi utak tekintetében) **700 millió forint értékben**, valamint **„3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés”** intézkedés keretén belül **500 millió forintos** lehatárolás, melyek a helyi gazdaságfejlesztés dinamizálásának fontos és megkerülhetetlen elemi termelési és értékesítési aspektusokból is³.

A szerteágazó (GINOP, VP, BM-pilot) fejlesztés munkaerőigényének növekedését **TOP-ból** kísérné még az **„5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)”** is **400 millió forint értékben a foglalkoztatáshoz közvetlenül kapcsolható képzési és bérköltségek támogatásán keresztül**, mely a jelenleg futó területi munkaerő-piaci információs rendszer projekt résztvevőire és informatikai rendszerére építve, azt kibővítve valósítható meg.

A turizmusban mutatkozó gazdaságfejlesztési potenciál (foglalkoztatás-bővítés, multiplikátor növekedésösztönzés) kiaknázására **1,0 milliárd forint segíti a 1.2 „Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés”** intézkedés keretében megvalósított turisztikai projektek végrehajtását. A forrás több attrakció fejlesztését is támogathatja, de kiemelni szükséges, hogy a Mezőkovácsházi járásban most is található olyan - csak az utóbbi években több száz millió forintból fejlesztett - turisztikai csomópont⁴, mely éves szinten 100.000 főnél több látogatót vonz, de 150.000 fős rendezvényt is lebonyolított már, így egymaga is jelentős fejlesztéseket képes megvalósítani, lehetőséget teremtve a helyi adottságok még alaposabb kiaknázására, a térség turisztikai versenyképességének növelésére, új munkahelyek létrehozására.

A komplex fejlesztés mentén felmerülhet (a járásszékhelyeken kívül Battonya, Mezőhegyes, Medgyesegyháza városokban) szociális város rehabilitációs projektek végrehajtásának szükségessége is, annak érdekében, hogy a leszakadással veszélyeztetett területeken

³ Magyarországon a közlekedésfejlesztésben jelentős különbség van az ország gazdaságilag fejlettebb és fejletlenebb térségei között. Országos vidéki átlagban 100 m²-re vetítve 32,9 km közút jut, Békés megyében mindössze 25,6 km. További gondot okoz a meglévő utak rossz állapota és az úthálózat korszerűtlensége. A kistérségi szinten a nem megfelelő közlekedési hálózat akadályozza a fejletlenebb területek és települések fejlődését, továbbá a határon átnemő tranzitforgalmat. A regionális és a helyi elérhetőség szempontjából a határ menti területeken a legrosszabb a helyzet. Általánosságban tehát kijelenthetjük, hogy a nem megfelelő műszaki állapotú és szolgáltatási szintű, illetve hálózatiilag hiányos közlekedési infrastruktúra igen hátrányosan érinti az határrégió gazdasági és társadalmi fejlődését

⁴ Egyedülálló módon komoly attrakciókat vonultat fel: ifjúsági szálló, állatsimogató, őshonos állatbemutató, quad pálya, rendezvényhelyszínek, vallási értékek stb.

megnyilvánuló társadalmi–gazdasági–fizikai problémák kezelésére hosszabb távon is sor kerülhessen. A **rehabilitációs projektek akcióterületei szorosan illeszkednek a Komplex Program által érintett munkaerő lakóköznyezetéhez. A fenti projektek a „4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja” intézkedés keretében hajthatóak végre 310 millió forint értékben.**

TOP 5.2 intézkedése keretén belül végrehajtandó **„A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok” 210 millió forint értékű humánerőforrásfejlesztése**, mely a 2007-2013-as időszakban a térségben sikeresen megvalósított TÁMOP-programok eredményeire támaszkodik. Az elmúlt időszakban kísérleti programok zajlottak lakosság általános egészségfejlesztése, a mélyszegény családok társadalmi integrációja területén, s jelenleg is tartanak a korszerű életvezetési módszereket elterjesztő, illetve a munkaerő-piaci igényeknek megfelelő gyakorlatorientált képzések megvalósítását célzó TÁMOP-programok⁵. A fenti programok sarkalatos célja, hogy a TOP-ból, és a GINOP-ból megvalósuló beruházásokhoz megfelelő minőségű munkaerőt biztosítson. A program által elérni kívánt célcsoporttagok száma mintegy nagyságrendileg 10.000 fő, ahol a célcsoport-szegmensek gyermekek, szülők, családok, tanulók, aktív és inaktív munkavállalók, munkaadók, munkaerő-piaci szervezetek, képzők, egészségügyi és szociális intézmények egyaránt lehetnek. A TOP-ban tervezett fenti program az érintett társadalmi csoportok önálló jövedelemszerzésre való képességének kialakítására és fejlesztésére, és a munkaerő-piaci hátrányok újratermelődésének megállítására koncentrál, akár a leszakadással veszélyeztetett csoportok jövedelemszerzésre való képessé tételét támogató szociális munkán keresztül. Az 5.2-es intézkedés kimeneti oldalán megjelenő kondicionált potenciális munkaerőt a TOP 1.1, VP-s és GINOP-os fejlesztések szívnák föl.

A részletezett Komplex Program eredményeinek népszerűsítése a TOP **„5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása” helyi identitást erősítő akciók** és rendezvények keretén belül kerülnének bemutatásra - kísérőprojekteként. Az intézkedésre allokált dedikált forrás **210 millió forint**. Ezen intézkedés keretében a települési identitást erősítő, inkább kulturális jellegű akciók valósulnának meg, kiegészítve a komplex fejlesztéseket.

A fenti zömében gazdaságfejlesztési akciók mellé a komplex programmal fejlesztendő Mezőkovácsházi járás társadalmi felemelkedésének támogatásához, és a járás nem városi jogállású települései gazdálkodásának stabilizálásához, továbbá a fenti települések által nyújtott alapvető közszolgáltatások színvonalának emeléséhez

- **800 millió forint került elkülönítésére „1.4 A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével, valamint a helyi alkalmazkodás támogatása” ;**
- **400 millió forint került elkülönítésre „4.1 Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése” ;**

⁵Ezek a programok egyébként jóval komplexebb programok, mint a TOP-ban megfogalmazott foglalkoztatási paktumos fejlesztések.

- és 300 millió forint pedig „4.2 A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése” intézkedések terhére

13. táblázat: A Komplex Program összefüggéseinek bemutatása – Mezőkovácsházi járás

A TOP-on belüli folyamat	A TOP intézkedés neve	Az allokált összeg járásonként (millió forint)	Az intézkedés célja	Kapcsolódás, integritás
1	Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése (1.1)	1 500	Az élelmiszeripar üzleti alpinfrastruktúra kínálatának megteremtésének	EFOP,VP, GINOP, BM Pilot ill. ERFA 2.1, ESZA 5.1
2	Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés (2.1)	1 200	A városkörnyezet vonzó üzleti környezetének erősítése	EFOP,VP, GINOP, BM Pilot ill. 1.1
3	A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés (1.3)	700	A termelési kapacitások fizikai elérhetőségének javítása útfejlesztési projektekkel	VP, GINOP, BM Pilot ill. ESZA 5.2, és 5.1, és ERFA 1.1
4	Fenntartható települési közlekedésfejlesztés (3.1)	500	A termelési kapacitások fizikai elérhetőségének javítása kerékpárút fejlesztésekkel	VP, GINOP, BM Pilot ill. ESZA 5.2, és 5.1, és ERFA 1.1
5	Foglalkoztatás-növelését célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok) (5.1)	400	Foglalkoztatáshoz közvetlenül kapcsolható képzési és bérköltségek támogatás	EFOP,VP, GINOP, BM Pilot ill. 5.2, és 1.1
6	Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés (1.2)	1 000	Munkahelyteremtést támogató attrakciófejlesztés	EFOP,VP, GINOP, 5.2
7	Leromlott városi területek rehabilitációja (4.3)	310	A városi területek társadalmi–gazdasági–fizikai problémáinak enyhítése	2007-2013 EFOP, ill. 20014-2020 EFOP, BM Pilot, ERFA 2.1, ESZA 5.2
8	A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével (1.4)	800	Az közszolgáltatások színvonalának emelése nagyban javíthatja a települések által biztosított életkörülményeket.	EFOP,VP ill. 1.1 és 5.2, 5.3
9	A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok (5.2)	210	Jövedelemszerzésre való képessé tétel mentális és fizikai oldalon, nem munkavállalással összefüggésben	2007-2013 EFOP, ill. 20014-2020 EFOP, ERFA 1.1, ERFA 4.3
10	Helyi közösségi programok megvalósítása (5.3)	210	Kísérőprojekt a komplex program bemutatásán keresztül a helyi identitás erősítése	EFOP,VP, GINOP, BM Pilot ill. 5.2, és 1.1 és 5.2 és 4.3
11	Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése (4.1)	400	Az közszolgáltatások színvonalának emelése nagyban javíthatja a települések által biztosított életkörülményeket.	EFOP,VP, GINOP, BM Pilot
12	A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése (4.2)	300		
	Összesen Mezőkovácsházi járás - komplex	7 530		

4.1.2 A Komplex Program felépítése a Sarkadi járásra

A Komplex Program fő célja, hogy Békés megye Magyarország élelmiszergazdaságának motorja, fenntartható mintatérsege, a hazai megújuló agrárium szervező ereje lehessen. Ennek érdekében a megyei stratégia célul tűzte ki a szociálisan integrált gazdaságfejlesztés megvalósítását, melyhez a program minden szegmensében illeszkedik. **A Komplex Program keretében foglalkoztatás-bővítést szolgáló gazdaságfejlesztési akciókat és a fenntarthatóságukat erősítő fejlesztéseket szükséges generálni és támogatni!**

A program TOP-os kiindulása az **1.1-es intézkedés keretén belül végrehajtandó 750 millió forint értékű „Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése”** típusú projektek keretében **létrejövvő termelési alapinfrastruktúra beruházások**, melyekhez - a megyei éléskamra szerepet erősítő - elsősorban élelmiszeripari feldolgozó kapacitásokat kiépítő VP-s projekteket és GINOP-es projekteket szükséges kapcsolni. (GINOP-1.1.1, GINOP-1.2.4, GINOP-1.2.5, GINOP-1.2.1, GINOP-1.2.3 intézkedéseken keresztül inkubátorházak, ipari parkok és logisztikai szolgáltató központok fejlesztése, KKV-k termelési kapacitásainak bővítése, tovább a VP keretén belül támogatható feldolgozóipari kapacitásbővítések rövid ellátási láncok kialakítása mentén.)

A városkörnyezet vonzó üzleti környezetének erősítése a **2.1-es „Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés”** intézkedés keretén belül **350 millió forint** biztosítaná egyrészt **kereskedelmi és szolgáltató terek revitalizálásával** ill. kisebb részben népességmegtartáshoz hozzájáruló fejlesztésekkel.

A gazdaságfejlesztés fent részletezett logikáját támogatná - mind TOP, VP, GINOP, BM-pilot - oldaláról a TOP **„1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés”** intézkedésének keretén belül megvalósítható **útfelújítási projektek** (4-5 számjegyű bel-és külterületi, ill. belterületi utak tekintetében) **500 millió forint értékben**, valamint **„3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés”** intézkedés keretén belül **350 millió forintos** lehatárolás, melyek a helyi gazdaságfejlesztés dinamizálásának fontos és megkerülhetetlen elemi termelési és értékesítési aspektusokból is⁶.

A szerteágazó (GINOP, VP) fejlesztés munkaerőigényének növekedését **TOP-ból kísérné még az „5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)”** is **200 millió forint értékben a foglalkoztatáshoz közvetlenül kapcsolható képzési és bérköltségek támogatásán keresztül**, mely a jelenleg futó területi munkaerő-piaci

⁶ Magyarországon a közlekedésfejlesztésben jelentős különbség van az ország gazdaságilag fejlettebb és fejletlenebb térségei között. Országos vidéki átlagban 100 m²-re vetítve 32,9 km közút jut, Békés megyében mindössze 25,6 km. További gondot okoz a meglévő utak rossz állapota és az úthálózat korszerűtlensége. A kistérségi szinten a nem megfelelő közlekedési hálózat akadályozza a fejletlenebb területek és települések fejlődését, továbbá a határon átmenő tranzitforgalmat. A regionális és a helyi elérhetőség szempontjából a határ menti területeken a legrosszabb a helyzet. Általánosságban tehát kijelenthetjük, hogy a nem megfelelő műszaki állapotú és szolgáltatási szintű, illetve hálózatilag hiányos közlekedési infrastruktúra igen hátrányosan érinti az határrégió gazdasági és társadalmi fejlődését

információs rendszer projekt résztvevőire és informatikai rendszerére építve, azt kibővítve valósítható meg.

A turizmusban mutatkozó gazdaságfejlesztési potenciál (foglalkoztatás-bővítés, multiplikátor növekedésösztönzés) kiaknázására **300 millió forint segíti az 1.2 „Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés”** intézkedés keretében megvalósított turisztikai projektek megvalósítását. A Sarkadi járás vízjárta területeinek flórája és faunája valamint a járási települések ipari tevékenység által eddig nem károsított kül- és belterületi értékeinek bemutatása elsősorban a kerékpáros, vízi- vagy lovas turizmus megtelepedésének jótékony hatásai révén válhat akár a legnagyobb foglalkoztató ágazattá. Lehetőség nyílik az egykori hagyományos kézműipar és a vidéki életmódtól elválaszthatatlan agrárgazdaság kulturált bemutatására. A települések korábbi fejlesztési terveik összehangolása révén, figyelemmel a környező nagyobb települések turisztikai kínálatára (Békéscsaba, Békés, Gyula, Nagyszalonta) eredményesen léphetnek színre. A turizmus, mint kitörési pont elérése, fejlesztése a járás számára elsődleges jelentőségű.

A komplex fejlesztés mentén felmerülhet a járásszékhelyeken szociális város rehabilitációs projektek végrehajtásának szükségessége is, annak érdekében, hogy a leszakadással veszélyeztetett területeken megnyilvánuló társadalmi–gazdasági–fizikai problémák kezelésére hosszabb távon is sor kerülhessen. A **rehabilitációs projektek akcióterületei szorosan illeszkednek a Komplex Program által érintett munkaerő lakókörnyezetéhez. A fenti projektek a „4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja”** intézkedés keretében hajthatóak végre 200 millió forint értékben.

TOP 5.2 intézkedése keretén belül végrehajtandó **„A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok” 80 millió forint értékű humánerőforrás fejlesztése**. Az elmúlt időszakban kísérleti programok zajlottak a lakosság általános egészségfejlesztése, a mélyszegény családok társadalmi integrációja területén, s jelenleg is tartanak a korszerű életvezetési módszereket elterjesztő, illetve a munkaerő-piaci igényeknek megfelelő gyakorlatorientált képzések megvalósítását célzó TÁMOP programok⁷. A fenti programok sarkalatos célja, hogy a TOP-ból, és a GINOP-ból megvalósuló beruházásokhoz megfelelő minőségű munkaerőt biztosítson. A program által elérni kívánt célcsoporttagok száma mintegy nagyságrendileg 10.000 fő, ahol a célcsoport-szegmensek gyermekek, szülők, családok, tanulók, aktív és inaktív munkavállalók, munkaadók, munkaerő-piaci szervezetek, képzők, egészségügyi és szociális intézmények egyaránt lehetnek. A TOP-ban tervezett fenti program az érintett társadalmi csoportok önálló jövedelemszerzésre való képességének kialakítására és fejlesztésére, és a munkaerő-piaci hátrányok újratemelődésének megállítására koncentrál, akár a leszakadással veszélyeztetett csoportok jövedelemszerzésre való képessé tételét támogató szociális munkán keresztül. Az 5.2-es intézkedés kimeneti oldalán megjelenő kondicionált potenciális munkaerőt a TOP 1.1, VP-s és GINOP-os fejlesztések szívnák föl.

A részletezett Komplex Program eredményeinek népszerűsítése a TOP **„5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása” helyi identitást erősítő akciók és rendezvények** keretén belül

⁷Ezek a programok egyébként jóval komplexebb programok, mint a TOP-ban megfogalmazott foglalkoztatási paktumos fejlesztések.

kerülnének bemutatásra - kísérőprojekteként. Az intézkedésre allokált dedikált forrás **100 millió forint**. Ezen intézkedés keretében a települési identitást erősítő, inkább kulturális jellegű akciók valósulnának meg, kiegészítve a komplex fejlesztéseket.

A fenti zömében gazdaságfejlesztési akciók mellé a komplex programmal fejlesztendő Mezőkovácsházi járás társadalmi felemelkedésének támogatásához, és a járás nem városi jogállású települései gazdálkodásának stabilizálásához, továbbá a fenti települések által nyújtott alapvető közszolgáltatások színvonalának emeléséhez

- **500 millió forint került elkülönítésére „1.4 A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével, valamint a helyi alkalmazkodás támogatása” ;**
- **200 millió forint került elkülönítésre „4.1 Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése” ;**
- **és 150 millió forint pedig „4.2 A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése”**

intézkedések terhére.

14. táblázat: A Komplex Program összefüggéseinek bemutatása – Sarkadi járás

A TOP-on belüli folyamat	A TOP intézkedés neve	Az allokált összeg (millió forint)	Az intézkedés célja	Kapcsolódás, integritás
1	Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése (1.1)	750	Az élelmiszeripar üzleti alpinfrastruktúra kínálatának megteremtésének.	EFOP,VP, GINOP ill. ERFA 2.1, ESZA 5.1
2	Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés (2.1)	350	A városkörnyezet vonzó üzleti környezetének erősítése.	EFOP,VP, GINOP ill. 1.1
3	A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés (1.3)	500	A termelési kapacitások fizikai elérhetőségének javítása útfejlesztési projektekkel.	VP, GINOP ill. ESZA 5.2, és 5.1, és ERFA 1.1
4	Fenntartható települési közlekedésfejlesztés (3.1)	350	A termelési kapacitások fizikai elérhetőségének javítása útfejlesztési projektekkel.	VP, GINOP ill. ESZA 5.2, és 5.1, és ERFA 1.1
5	Foglalkoztatás-növelését célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok) (5.1)	200	Foglalkoztatáshoz közvetlenül kapcsolható képzési és bérköltségek támogatás.	EFOP,VP, GINOP ill. 5.2, és 1.1
6	Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés (1.2)	300	Munkahelyteremtést támogató attrakciófejlesztés.	EFOP,VP, GINOP, 5.2
7	Leromlott városi területek rehabilitációja (4.3)	200	A városi területek társadalmi–gazdasági–fizikai problémáinak enyhítése.	2007-2013 EFOP, ill. 20014-2020 EFOP, ERFA 2.1, ESZA 5.2
8	A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével (1.4)	500	Az közszolgáltatások színvonalának emelése nagyban javíthatja a települések által biztosított életkörülményeket.	EFOP,VP ill. 1.1 és 5.2, 5.3
9	A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok (5.2)	80	Jövedelemszerzésre való képessé tétel mentális és fizikai oldalon, nem munkavállalással összefüggésben.	2007-2013 EFOP, ill. 20014-2020 EFOP, ERFA 1.1, ERFA 4.3
10	Helyi közösségi programok megvalósítása (5.3)	100	Kísérőprojekt a komplex program bemutatásán keresztül a helyi identitás erősítése.	EFOP,VP, GINOP ill. 5.2, és 1.1 és 5.2 és 4.3
11	Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése (4.1)	200	Kísérőprojekt az inkább komplex gazdasági program végrehajtásához – a fenti települések által nyújtott alapvető közszolgáltatások színvonalának emelésével.	EFOP,VP, GINOP
12	A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése (4.2)	150	Kísérőprojekt az inkább komplex gazdasági program végrehajtásához – a fenti települések által nyújtott alapvető közszolgáltatások színvonalának emelésével.	EFOP,VP, GINOP
	Összesen sarkadi járás - komplex	3680		

4.2 Célratartó gazdaságélénkítés programja – földrajzi célterület szerinti lehatárolás

„A 2014–2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésével és intézményrendszerének kialakításával összefüggő aktuális feladatokról” szóló 1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozat 1/h) pontjában rögzíti, hogy a 2014–2020 között rendelkezésre álló európai uniós fejlesztési források 60 százalékát közvetlenül gazdaságfejlesztésre kell fordítani.

- A fenti kormányzati célkitűzéssel összhangban
- az ERFA rendelet⁸ által a „*regionális gazdaságok fenntartható fejlesztése*”-nek az igényével, és
- az ESZA rendelet⁹ által célzott **gazdasági növekedés és a foglalkoztatási lehetőségek ösztönzésén keresztül**

a megyébe allokált TOP források **gazdasági növekedéshez történő hozzájárulásának és a multiplikátor hatásoknak¹⁰ a maximalizálása érdekében**, az Orosházi és a Szarvasi járásokra - mint Békés megye 2 legnagyobb gazdasági potenciállal bíró járására - önálló fejlesztési források kerültek lehatárolásra.

Békés Megye Területfejlesztési 2014-2020 Programjának Stratégiai Programja (a továbbiakban: Stratégiai Program) a megye területfejlesztési koncepciójából átemelt célrendszernek megfelelően stratégiai célkitűzésként fogalmazza meg a versenyképesség fokozását/javítását az értékalapú gazdaságfejlesztés és a fenntartható növekedés eszközei által támogatott módon.

A Stratégiai Program célkitűzéseit alátámasztó, a gazdaságfejlesztéshez történő maximális hozzájárulást mérő járási szintre kalkulált magindikátorok a következők:

- m1 - Értékesítés nettó árbevétele 2014 (TEIR, 1000 Ft.)
- m2 - Kibocsátás összesen 2014 (TEIR, 1000 Ft.)
- m3 - Bruttó hozzáadott érték 2014 (TEIR, 1000 Ft.)
- m4 - Saját tőke összege 2014 (TEIR, 1000 Ft.)

A Stratégiai Program célkitűzéseit alátámasztó, a gazdaságfejlesztéshez történő maximális hozzájárulást mérő járási szintre kalkulált, TOP intézkedés-specifikus beavatkozási indikátorok a következők:

- „*Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése (1.1)*” és a „*Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés (1.2)*” c. intézkedések esetén a vállalkozási tőke-, és foglalkoztatási kapacitást mérő
 - b1 - Legalább 20 fő foglalkoztató vállalkozások száma (KSH, 2013 - db)
 - b2 - Jegyzett tőke összege 2014 (TEIR, 1000 Ft.)

⁸ „Az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a „Beruházás a növekedésbe és munkahelyteremtésbe” célkitűzésről szóló egyedi rendelkezésekről, valamint az 1080/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről” szóló az EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1301/2013/EU RENDELETÉNEK 1. fejezet 2. cikke alapján.

⁹ „Az Európai Szociális Alapról és az 1081/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről” szóló, az EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1304/2013/EU RENDELETE alapján.

¹⁰ Erre az ITP módszertani útmutatója kiemelten is kitér.

- „A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével (1.4)” c. intézkedés esetén a munkaerőpiac potenciálját, és a kiskorúak elhelyezését támogató
 - b3 - Bérköltés 2014(TEIR, 1000 Ft.)
- „Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés” (2.1) c. intézkedés esetén a vállalkozási ingatlan-kapacitást és a „Fenntartható települési közlekedésfejlesztés (3.1)” c. intézkedés esetén az infrastruktúra elemekkel áthidalni célzott tőkeállomány ellátottságát mérő
 - b4 - Befektetett eszközök összesen 2014(TEIR, 1000 Ft)
 - b5 - Építményadó - teljesítés, a megyei érték %-ban 2013(TEIR-saját szerkesztés)
 - b6 - Kiskereskedelmi üzletek ezer lakosra jutó száma, (db T-STAR, 2013)
- „Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése (3.2)” c. intézkedés esetén az önkormányzati gazdálkodás prudencialitását, mint meghatározó vállalkozói környezet minőségét mérő
 - b7 - Önkormányzati beruházások (ÁFA-val) (=05/17) – teljesítésének megyei aránya 2013(TEIR-MÁK Önkormányzati gazdálkodás, Ft)

A „Helyi közösségi programok megvalósítása (5.3)” c. intézkedésre történő lehatárolás az ESZA rendeletnek megfelelően a gazdaságfejlesztési akciók társadalmi beágyazódását hivatott támogatni.

A fenti mag-, és beavatkozás típusú, járási szintre kalkulált indikátorok az Orosházi és a Szarvasi járásokra történő lehatárolás szükségességét támasztják alá.

15. táblázat: Mag-, és beavatkozás típusú, járási szintre kalkulált indikátorok

járás	magindikátorok				beavatkozási indikátorok						
	m1	m2	m3	m4	1.1, 1.2		1.4	2.1, 3.1		3.2	
					b1	b2	b3	b4	b5	b6	b7
	Értékesítés nettó árbevétele 2014(TEIR, 1000 Ft.)	Kibocsátás összesen 2014(TEIR, 1000 Ft.)	Bruttó hozzáadott érték 2014(TEIR, 1000 Ft.)	Saját tőke összege 2014(TEIR, 1000 Ft.)	Legalább 20 fő foglalkoztató vállalkozások száma (KSH, 2013 - db)	Jegyzett tőke összege 2014(TEIR, 1000 Ft.)	Bérköltség 2014(TEIR, 1000 Ft.)	Befektetett eszközök összesen 2014(TEIR, 1000 Ft)	Építményadó - teljesítés, a megyei érték %-ban 2013(TEIR-saját szerkesztés)	Kiskereskedelmi üzletek ezer lakosra jutó száma, db T-STAR, 2014, saját szerkesztés	Önkormányzati beruházások (ÁFA-val) (=05/17) - teljesítés 2013(TEIR, saját szerkesztés, %)
Békéscsaba	244 040 914	138 912 407	60 764 137	105 912 971	94	29 294 096	23 004 491	108 284 514			
MJV nélkül	23 611 940	15 642 903	6 743 983	14 064 905	17	1 200 356	2 276 315	10 429 592	2,3	8,9	0,9
Békési	65 457 991	42 842 163	17 486 945	32 115 091	45	4 199 058	6 447 608	27 597 739	2,9	10,0	3,2
Gyomaendrődi	48 108 015	27 648 883	9 623 050	14 470 254	35	2 114 928	4 527 522	20 872 876	6,5	12,1	4,2
Gyulai	80 342 102	47 567 384	21 388 726	31 624 371	43	7 613 712	9 219 419	31 636 358	18,6	13,4	8,8
Mezőkovácsházai	49 889 930	24 158 936	9 003 697	24 846 306	31	3 552 603	3 941 900	24 483 418	3,8	11,5	11,4
Orosházi	174 340 460	136 924 289	53 839 566	84 094 845	60	26 971 032	18 877 961	76 149 901	19,4	15,0	46,3
Sarkadi	10 496 290	6 800 152	2 797 654	5 491 299	4	654 734	1 151 830	5 987 094	0,0	10,2	2,9
Szarvasi	117 518 640	87 165 333	25 205 988	46 081 312	59	8 122 907	9 851 065	46 836 305	34,3	14,6	13,5
Szeghalmi	42 994 510	28 023 934	11 070 094	25 059 845	32	2 314 791	4 498 863	19 417 744	12,2	12,0	8,9

A megfogalmazottak jutnak kifejezésre Békés Megye Területfejlesztési 2014-2020 Programjának Operatív Programjában (a továbbiakban: Operatív Program) is

- az Orosházi járásraallokált forráskeretek nagyságára,
- az Orosházi járásra összeállított SWOT erősségeire (természeti erőforrások rendelkezésére állása, magas vállalkozássűrűség) és
- az Orosházi járási SWOT lehetőségeire (megújuló erőforrások felhasználásának bázisa, a vendégforgalom növekedése) tekintettel.

Az Operatív Program a kiemelt versenyképességű járásként pozicionált Szarvasi járás esetében

- a Szarvasi járásra összeállított SWOT erősségeire (természeti erőforrások rendelkezésére állása, erős turisztikai potenciál) és
- a Szarvasi járási SWOT lehetőségeire (megújuló erőforrások felhasználásának bázisa) tekintettel.

16. táblázat: Célrartó gazdaságélénkítés programja

A TOP-on belüli folyamat	A TOP intézkedés neve	Orosházi járás	Szarvasi járás	A beavatkozás célja	megyei önálló inikátorok		
		összesen intézkedés (millió forint)	összesen intézkedés (millió forint)		magindikátorok	beavatkozási indikátorok	
1/a	Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése (1.1)	350	700	Nagy multiplikátor hatású, erőteljes gazdaságfejlesztési beruházások	m1 - Értékesítés nettó árbevétele; m2 - Kibocsátás összesen; m3 - Bruttó hozzáadott érték; m4 - Saját tőke összege;	b1 - Legalább 20 főt foglalkoztató vállalkozások száma; b2 - Jegyzett tőke összege	
1/b	Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés (1.2)	650	700				
2/a	Gazdaságélénkítő és népességmentartó településfejlesztés (2.1)	500	700	Vonzó üzleti környezet, és a gazdaságfejlesztést támogató infrastruktúra kiépítése		b4 - Befektetett eszközök összesen; b5 - Építményadó - teljesítés, a megyei érték %-ban; b6 - Kiskereskedelmi üzletek ezer lakosra jutó száma	
2/b	Fenntartható települési közlekedés fejlesztés (3.1)	700	1000				
2/c	Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése (3.2)	1150	800				b7 - Beruházások önkormányzati gazdálkodáson belül
2/d	A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével (1.4)	350	100				
3	Helyi közösségi programok megvalósítása (5.3)	300		A gazdaságfejlesztési beavatkozások társadalmi beágyazódását segítő akciók		m1-5; b1-7;	
		4 000	4 000				

Összességében megállapítható, hogy az Orosházi és a Szarvasi járásokra történő lehatárolás - mint a gazdaságfejlesztéshez történő megyei potenciál maximalizálásának az eszköze - **koncepcionális indokai**

- Kormányzati-, és az ERFA ill. ESZA rendeletek célkitűzései
- az ITP tervezésének multiplikátor hatásokat előnyben részesítő logikája
- a megyei Területfejlesztési Program stratégiai célkiűzése,

valamint **operatív indokai**

- a gazdaságfejlesztéshez történő hozzájárulást mérő generális magindikátorok
- az intézkedések szükségességét igazoló beavatkozási indikátorok
- és a Területfejlesztési Program operatív járás-specifikus fejlesztési irányai

egyértelműen alátámasztják a lehatárolások alkalmazásának szükségességét.

4.2.1. Az erőforráshatékony gazdasági növekedés programja- Orosházi járás

A Stratégiai Programban célul tűzött, az értékalapú gazdaságfejlesztés és fenntartható növekedés ösztönzését szolgáló programot ott lehet a leghatékonyabban generálni, ahol a gazdasági növekedés feltételei ezt maximálisan kiszolgálják. Ennek megfelelően a **gazdasági növekedés célratartó programjában a vállalkozási tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó infrastruktúrafejlesztési, és a vállalkozási tevékenység üzleti környezetét meghatározó kapcsolódó infrastruktúrafejlesztési akciókat szükséges generálni.**

A program gyűjtőpontjában a következő nagy multiplikátor hatású, erőteljes gazdaságfejlesztési beruházások állnak:

- az 1.1-es intézkedés keretén belül végrehajtandó 350 millió forint értékű „**Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése**” típusú projektek keretében létrejövő termelési **alpinfrastruktúra beruházások**, melyekhez elsősorban feldolgozóipari kapacitásokat kiépítő VP-s projekteket és/vagy GINOP-es projekteket szükséges kapcsolni.
- A turizmusban mutatkozó erőteljes gazdaságfejlesztési potenciál kiaknázását **650 millió forint segíti a 1.2 „Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés”** intézkedés keretén belül.

A vonzó üzleti környezet, és a gazdaságfejlesztést támogató infrastruktúra kiépítését ösztönző akciók a vállalkozások makrokörnyezetének fejlesztését szolgálják a következő ütemezésben:

- A vonzó üzleti környezet erősítését a 2.1-es „**Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés**” intézkedés keretén belül 500 millió forint biztosítaná.

- A **„3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés”** intézkedés keretén belül **700 millió forintos** lehatárolás, mely a termelési kapacitások munkavállalók általi elérését javítja¹¹.
- Az önkormányzati gazdálkodás pénzügyi stabilitása az **„3.2 Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése”** intézkedés terhére allokált **1150 millió forinttal** fokozható, ezzel javítva a vállalkozások makrokörnyezetének meghatározó oldalát.
- **350 millió** forint került elkülönítésére **„1.4 A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével, valamint a helyi alkalmazkodás támogatása”** intézkedés keretére, az anyák munkaröpiaci reintegrációjának támogatására.

Továbbá a gazdaságfejlesztési akciók társadalmi beágyazódása az **„5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása” helyi identitást erősítő akciók** és rendezvények keretén belül történhet, kísérőprojekteként. Az intézkedésre allokált dedikált forrás **300 millió forint**. Ezen intézkedés keretében a települési identitást erősítő, inkább kulturális jellegű akciók valósulnának meg, kiegészítve a komplex fejlesztéseket.

¹¹ Magyarországon a közlekedésfejlesztésben jelentős különbség van az ország gazdaságilag fejlettebb és fejletlenebb térségei között. Országos vidéki átlagban 100 m²-re vetítve 32,9 km közút jut, Békés megyében mindössze 25,6 km. További gondot okoz a meglévő utak rossz állapota és az úthálózat korszerűtlensége.

17. táblázat: Az Orosházi járás gazdaságfejlesztési programja összefüggéseinek bemutatása

A TOP-on belüli folyamat	A TOP intézkedés neve	Az allokált összeg (millió forint)	Az intézkedés célja	Kapcsolódás, integritás intézkedések szintjén		
				GINOP	VP	Ro-HU CBC
1/a	Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése (1.1)	350	Gazdasági alpinfrastruktúra kínálatának bővítése	erős kapcsolódás 1.1, 1.2, 1.3	erős kapcsolódás 1, 2, 3 és 5 prioritás	Foglalkoztatás növelése (PA3/8b) zászlóshajó
1/b	Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés (1.2)	650	Munkahelyteremtést támogató attrakciófejlesztés	erős kapcsolódás 7. prioritás, ill. közvetett kapcsolódás az 5. és 6. prioritásokhoz	közvetett 5 prioritás, közvetlen 6 prioritás	Közös erőforrások (PA1/6c) - szabad keret
2/a	Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés (2.1)	500	A városkörnyezet vonzó üzleti környezetének erősítése	közvetett 1.1, 1.2	közvetett 4 prioritás, közvetlen 6 prioritás	Közvetett - Közös erőforrások (PA1) - vízbázis védelme (6/b) szabad keret
2/b	Fenntartható települési közlekedésfejlesztés (3.1)	700	A termelési kapacitások fizikai elérhetőségének javítása kerékpárút fejlesztésekkel	közvetett 1.1, 1.2, 1.3, ill. 5. prioritás	közvetett kapcsolódás 1, 2, 3, 4 és 6 prioritás, közvetlen 5 prioritás	Fenntartható határmenti mobilitás PA2/7c - szabad keret
2/c	Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése (3.2)	1150	Stabilan gazdálkodó önkormányzat képes stabil támogató vállalkozói környezet megteremtésére	erős 4. prioritás	közvetett kapcsolódás az 5 prioritáshoz	TC 5- A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás elősegítése; kodázati-megelőzés és kezelés, TC 6 - A környezet megőrzése és védelme és forrásfelhasználás hatékonyságának növelése
2/d	A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével (1.4)	350	Az óvoda/bölcsőde fejlesztésekkel az anyák munkaerőpiaci reintegrációját nagyban javítható	erős kapcsolódás az 5. prioritáshoz	közvetlen 1, közvetett 2-3 prioritások	Intézményi együttműködés PA6/11a
3	Helyi közösségi programok megvalósítása (5.3)	300	A gazdaságfejlesztési beavatkozások társadalmi beágyazódását segítő akciók	közvetett kapcsolódás az 5. és 6. prioritásokhoz	erős kapcsolódás 6 prioritás	Lakosok közötti együttműködés PA6/11a
Összesen orosházi járás		4 000				

4.2.2. Az erőforráshatékony gazdasági növekedés programja - Szarvasi járás

A Stratégiai Programban célul tűzött, az értékalapú gazdaságfejlesztés és fenntartható növekedés ösztönzését szolgáló programot ott lehet a leghatékonyabban generálni, ahol a gazdasági növekedés feltételei ezt maximálisan kiszolgálják. Ennek megfelelően a **gazdasági növekedés célratartó programjában a vállalkozási tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó infrastruktúrafejlesztési, és a vállalkozási tevékenység üzleti környezetét meghatározó kapcsolódó infrastruktúrafejlesztési akciókat szükséges generálni.**

A program gyűjtőpontjában a következő nagy multiplikátor hatású, erőteljes gazdaságfejlesztési beruházások állnak:

- az **1.1-es intézkedés** keretén belül végrehajtandó **820 millió forint értékű „Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése”** típusú projektek keretében létrejövő **termelési alpinfrastruktúra beruházások**, melyekhez elsősorban feldolgozóipari kapacitásokat kiépítő VP-s projekteket és/vagy GINOP-es projekteket szükséges kapcsolni.
- A turizmusban mutatkozó erőteljes gazdaságfejlesztési potenciál kiaknázását **700 millió forint segíti a 1.2 „Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés”** intézkedés keretén belül.

A vonzó üzleti környezet, és a gazdaságfejlesztést támogató infrastruktúra kiépítését ösztönző akciók a vállalkozások makrokörnyezetének fejlesztését szolgálják a következő ütemezésben:

- A vonzó üzleti környezet erősítését a **2.1-es „Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés”** intézkedés keretén belül **700 millió forint** biztosítaná.
- A **„3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés”** intézkedés keretén belül **1000 millió forintos** lehatárolás, mely a termelési kapacitások munkavállalók általi elérését javítja¹².
- Az önkormányzati gazdálkodás pénzügyi stabilitása az **„3.2 Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése”** intézkedés terhére allokált **800 millió forinttal** fokozható, ezzel javítva a vállalkozások makrokörnyezetének meghatározó oldalát.
- **100 millió forint** került elkülönítésére **„1.4 A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével, valamint a helyi alkalmazkodás támogatása”** intézkedés keretére, az anyák munkaröpiaci reintegrációjának támogatására.

¹² Magyarországon a közlekedésfejlesztésben jelentős különbség van az ország gazdaságilag fejlettebb és fejletlenebb térségei között. Országos vidéki átlagban 100 m²-re vetítve 32,9 km közút jut, Békés megyében mindössze 25,6 km. További gondot okoz a meglévő utak rossz állapota és az úthálózat korszerűtlensége.

18. táblázat: A Szarvasi járás gazdaságfejlesztési programja összefüggéseinek bemutatása

A TOP-on belüli folyamat	A TOP intézkedés neve	Az allokált összeg (millió forint)	Az intézkedés célja	Kapcsolódás, integritás intézkedések szintjén		
				GINOP	VP	Ro-HU CBC
1/a	Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése (1.1)	700	Gazdasági alpinfrastruktúra kínálatának bővítése	erős kapcsolódás 1.1, 1.2, 1.3	erős kapcsolódás 1, 2, 3 és 5 prioritás	Foglalkoztatás növelése (PA3/8b) zászlóshajó
1/b	Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés (1.2)	700	Munkahelyteremtést támogató attrakciófejlesztés	erős kapcsolódás 7. prioritás, ill. közvetett kapcsolódás az 5. és 6. prioritásokhoz	közvetett 5 prioritás, közvetlen 6 prioritás	Közös erőforrások (PA1/6c) - szabad keret
2/a	Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés (2.1)	700	A városkörnyezet vonzó üzleti környezetének erősítése	közvetett 1.1, 1.2	közvetett 4 prioritás, közvetlen 6 prioritás	Közvetett - Közös erőforrások (PA1) - vízbázis védelme (6/b) szabad keret
2/b	Fenntartható települési közlekedésfejlesztés (3.1)	1000	A termelési kapacitások fizikai elérhetőségének javítása kerékpárút fejlesztésekkel	közvetett 1.1, 1.2, 1.3, ill. 5. prioritás	közvetett kapcsolódás 1, 2, 3, 4 és 6 prioritás, közvetlen 5 prioritás	Fenntartható határmenti mobilitás PA2/7c - szabad keret
2/c	Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése (3.2)	800	Stabilan gazdálkodó önkormányzat képes stabil támogató vállalkozói környezet megteremtésére	erős 4. prioritás	közvetett kapcsolódás az 5 prioritáshoz	TC 5- A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás elősegítése; kockázat-megelőzés és kezelés, TC 6 - A környezet megőrzése és védelme és forrásfelhasználás hatékonyságának növelése
2/d	A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével (1.4)	100	Az óvoda/bölcsőde fejlesztésekkel az anyák munkaerőpiaci reintegrációja nagyban javítható	erős kapcsolódás az 5. prioritáshoz	közvetlen 1, közvetett 2-3 prioritások	Intézményi együttműködés PA6/11a
	Összesen szarvasi járás	4 000				

4.3. Az ipari -, és turisztikai potenciált növelő fejlesztési program

„A 2014–2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésével és intézményrendszerének kialakításával összefüggő aktuális feladatokról” szóló 1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozat 1/h) pontjában rögzíti, hogy a 2014–2020 között rendelkezésre álló európai uniós fejlesztési források 60 százalékát közvetlenül gazdaságfejlesztésre kell fordítani.

- A fenti kormányzati célkitűzéssel összhangban
- az ERFA rendelet¹³ által a „regionális gazdaságok fenntartható fejlesztése”-nek az igényével, és

¹³ „Az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a „Beruházás a növekedésbe és munkahelyteremtésbe” célkitűzésről szóló egyedi rendelkezésekről, valamint az 1080/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről” szóló az EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1301/2013/EU RENDELETÉNEK 1. fejezet 2. cikke alapján.

- az ESZA rendelet¹⁴ által célzott **gazdasági növekedés és a foglalkoztatási lehetőségek ösztönzésén keresztül**

a megyébe allokált TOP források **gazdasági növekedéshez történő hozzájárulásának és a multiplikátor hatásoknak¹⁵ a maximalizálása érdekében**, a Békéscsabai (MJV nélkül), Békési, Gyomaendrődi, Gyulai, Szeghalmi járásokra - mint „Az ipari -, és turisztikai potenciált növelő fejlesztési program” járásaira - önálló fejlesztési források kerültek lehatárolásra.

Békés Megye Területfejlesztési 2014-2020 Programjának Stratégiai Programja (a továbbiakban: Stratégiai Program) a megye területfejlesztési koncepciójából átemelt célrendszernek megfelelően stratégiai célkitűzésként fogalmazza meg a versenyképesség fokozását/javítását az értékalapú gazdaságfejlesztés és a fenntartható növekedés eszközei által támogatott módon.

A Stratégiai Program célkitűzéseit alátámasztó, a gazdaságfejlesztéshez történő maximális hozzájárulást mérő járási szintre kalkulált magindikátorok a következők:

- m1 - Értékesítés nettó árbevétele 2014 (TEIR, 1000 Ft.)
- m2 - Kibocsátás összesen 2014 (TEIR, 1000 Ft.)
- m3 - Bruttó hozzáadott érték 2014(TEIR, 1000 Ft.)
- m4 - Saját tőke összege 2014(TEIR, 1000 Ft.)

A Stratégiai Program célkitűzéseit alátámasztó, a gazdaságfejlesztéshez történő maximális hozzájárulást mérő járási szintre kalkulált, TOP intézkedés-specifikus beavatkozási indikátorok a következők:

- „*Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése (1.1)*” c. intézkedés esetén a vállalkozási tőke-, és foglalkoztatási kapacitást mérő
 - b1 - Legalább 20 fő foglalkoztató vállalkozások száma (KSH, 2013 - db)
 - b2 - Jegyzett tőke összege 2014(TEIR, 1000 Ft.)
- „*A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével (1.4)*” c. intézkedés esetén a munkaerőpiac potenciálját, és a kiskorúak elhelyezését támogató
 - b3 - Bérköltség 2014(TEIR, 1000 Ft.)
- „*Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés*” (2.1) c. intézkedés esetén a vállalkozási ingatlan-kapacitást és a „*Fenntartható települési közlekedésfejlesztés (3.1)*” c. intézkedés esetén az infrastruktúra elemekkel áthidalni célzott tőkeállomány ellátottságát mérő
 - b4 - Befektetett eszközök összesen 2014(TEIR, 1000 Ft)

¹⁴ „Az Európai Szociális Alapról és az 1081/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről” szóló, az EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1304/2013/EU RENDELETE alapján.

¹⁵ Erre az ITP módszertani útmutatója kiemelten is kitér.

- b5 - Építményadó - teljesítés, a megyei érték %-ban 2013(TEIR-saját szerkesztés)
- b6 - Kiskereskedelmi üzletek ezer lakosra jutó száma, (db T-STAR, 2013)
- „Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése (3.2)” c. intézkedés esetén az önkormányzati gazdálkodás prudencialitását, mint meghatározó vállalkozói környezet minőségét mérő
 - b7 - Önkormányzati beruházások (ÁFA-val) (=05/17) – teljesítésének megyei aránya 2013(TEIR-MÁK Önkormányzati gazdálkodás, Ft)

A fenti mag-, és beavatkozás típusú, járási szintre kalkulált indikátorok a Békéscsabai (MJV nélkül), Békési, Gyomaendrődi, Gyulai és a Szeghalmi járásokra történő lehatárolás szükségességét támasztják alá.

19. táblázat: Mag-, és beavatkozás típusú, járási szintre kalkulált indikátorok

	Magindikátorok				Beavatkozási indikátorok						
					1.1	1.2	1.4	2.1, 3.1			3.2
	m1	m2	m3	m4	b1	b2	b3	b4	b5	b6	b7
járás	Értékesítés nettó árbevétele	Kibocsátás összesen	Bruttó hozzáadott érték	Saját tőke összege	Legalább 20 fő foglalkoztató vállalkozások száma	Jegyzett tőke összege	Bérköltség	Befektetett eszközök összesen	Építményadó - teljesítés, a megyei érték %-ban	Kiskereskedelmi üzletek ezer lakosra jutó száma	Önkormányzati beruházások (ÁFA-val) (=05/17) - teljesítés
	2014, TEIR, 1000 Ft				KSH, 2013, db	2014, TEIR, 1000 Ft			2013, TEIR, saját szerkesztés	2014, T-STAR, db, saját szerkesztés	2013, TEIR, saját szerkesztés, %
Ipari - és turisztikai potenciált növelő fejlesztési program											
Békéscsabai MJV nélkül	23 611 940	15 642 903	6 743 983	14 064 905	17	1 200 356	2 276 315	10 429 592	2,3	8,9	0,9
Békési	65 457 991	42 842 163	17 486 945	32 115 091	45	4 199 058	6 447 608	27 597 739	2,9	10,0	3,2
Gyomaendrődi	48 108 015	27 648 883	9 623 050	14 470 254	35	2 114 928	4 527 522	20 872 876	6,5	12,1	4,2
Gyulai	80 342 102	47 567 384	21 388 726	31 624 371	43	7 613 712	9 219 419	31 636 358	18,6	13,4	8,8
Szeghalmi	42 994 510	28 023 934	11 070 094	25 059 845	32	2 314 791	4 498 863	19 417 744	12,2	12,0	8,9

Az Ipari - és turisztikai potenciált növelő fejlesztési program által érintett öt járás (Békéscsabai az MJV nélkül, Békési, Gyomaendrődi, Gyulai, Szeghalmi) tekintetében, a járási SWOT elemzések sok hasonlóságot mutatnak, mind az erősségek, lehetőségek, mind a fejlesztendő területek, vagyis a gyengeségek között. Továbbá az öt járás SWOT elemzésének együttes elemzésével látható, hogy a járások erősségei, lehetőségei és fejlesztendő területei kiegészítik egymást. A Békési, Békéscsabai és Gyulai járás erőssége a turizmus, míg a Gyomaendrődi járásban a szálláshelyek kínálata szerepel erősségeként. A szállások megléte előfeltétele a turizmus működésének. A négy járás közös fejlesztése a turizmus területén, erős szinergiát biztosít a projektek hatékonyságának növeléséhez.

- Erősségek között szerepelnek a természeti adottságok, a hungarikumok és a kulturális és nemzetiségi sokszínűség. A Szeghalmi járásban magas vállalkozás sűrűséggel és jelentős

számú kisvállalkozással rendelkezik.

- Lehetőségként került megjelölésre a hazai és nemzetközi vendégforgalom növekedése, valamint a kerékpáros közlekedés népszerűségének növekedése, továbbá a megújuló energiaforrások kihasználására irányuló Európai Unió és kormányzati szándékok erősödése.
- A fejlesztendő területként szerepel minden járásban a gazdasági együttműködés, valamint a kis- és mikrovállalkozások tőkeabszorpciós képessége

20. táblázat: Az Ipari - és turisztikai potenciált növelő fejlesztési programban érintett járások SWOT elemzése

Békés	Békéscsabai (MJV nélkül)	Gyomaendrődi	Gyulai	Szeghalmi
Erősségek				
– Körösök-völgye természeti értékei, természeti adottságokra, hagyományokra épülő turizmus (pl. gasztronómia, gyógy- és termálvizek, kézművesség, kerékpáros-, vízi-, lovas-, horgász- és vadászturizmus),	– Körösök-völgye természeti értékei,		– Körösök-völgye természeti értékei, természeti adottságokra, hagyományokra épülő turizmus (pl. gasztronómia, gyógy- és termálvizek, kézművesség, kulturális és örökség-, kerékpáros-, vízi-, lovas-, horgász- és vadászturizmus),	
– hungarikumok (pl.: kolbász, sajt, pálinka, lekvár),	– hungarikumok (pl.: kolbász, sajt, pálinka, lekvár),		– hungarikumok (pl.: kolbász, sajt, pálinka, lekvár),	
– kulturális és nemzetiségi sokszínűség, hagyományőrzés.	– kulturális és nemzetiségi sokszínűség, hagyományőrzés,		– kulturális és nemzetiségi sokszínűség, hagyományőrzés.	
	– erős középfokú képzési bázis, – szilárd burkolatú kifutópályával rendelkező repülőtér léte, – országos és regionális jelentőségű épített örökségi értékek nagy száma.	– Turisztikai szálláshelyek kínálata, – természeti erőforrások (jó minőségű termőföldek, földgáz, termálvíz, megújuló potenciál, építő alapanyagok, ökoturisztikai elemek).		– Ipari park megléte, – magas vállalkozás sűrűség, – jelentős számú kisvállalkozás.
Gyengeségek (fejlesztendő területek)				
– Hiányosságok a gazdasági együttműködés területén,	– Hiányosságok a gazdasági együttműködés területén,	– Hiányosságok a gazdasági együttműködés területén,		

Békés	Békéscsabai (MJV nélkül)	Gyomaendrődi	Gyulai	Szeghalmi
	– kis- és mikrovállalkozások tőkeabszorpciós képességének hiánya,	– kis- és mikrovállalkozások tőkeabszorpciós képességének hiánya,	– kis- és mikrovállalkozások tőkeabszorpciós képességének hiánya,	
– vállalkozások innovációs képességének alacsony szintje,	– vállalkozások innovációs képességének alacsony szintje,	– vállalkozások innovációs képességének alacsony szintje,		
– szálláshely kapacitás hiánya egyes kategóriákban.			– szálláshely kapacitás hiánya egyes kategóriákban.	
– KKV-k tőkehiánya,			– KKV-k tőkehiánya,	
	– innovációs és kutatásfejlesztési intézményhálózat hiánya.			– Kevés meghatározó közép és nagyvállalkozás, – hátrányos helyzetű települések, – magas munkanélküliség, – hiányos turisztikai kínálat.
Lehetőségek				
– Hazai és nemzetközi vendégforgalom növekedése,	– Hazai és nemzetközi vendégforgalom növekedése,		– Hazai és nemzetközi vendégforgalom növekedése,	
– kerékpáros közlekedés népszerűségének növekedése,	– kerékpáros közlekedés népszerűségének növekedése,	– Kerékpáros közlekedés népszerűségének növekedése,		
– határon átnyúló kapcsolatok erősödése.	– határon átnyúló kapcsolatok erősödése,			
	– megújuló energiaforrások kihasználására irányuló Európai Unió és kormányzati szándékok erősödése.	– megújuló energiaforrások kihasználására irányuló Európai Unió és kormányzati szándékok erősödése.	– megújuló energiaforrások kihasználására irányuló Európai Unió és kormányzati szándékok erősödése.	– megújuló energiaforrások kihasználásának finanszírozási lehetőségei (geotermikus, szoláris, biomassa, vízi energia).
			– termálvizek energetikai célú felhasználása,	– Gazdasági struktúra megújítása,

A nagyrészt hasonló lehetőségek és erőforrások jó lehetőséget biztosítanak szinergiával működő projektek létrehozására és megvalósítására.

21. táblázat: Intézkedések és indikátorok összefüggése

A TOP-on belüli folyamat	A TOP intézkedés neve	Ipari - és turisztikai potenciált növelő fejlesztési program (millió Ft)	A beavatkozás célja	Megyei önálló indikátorok	
				Magindikátorok	Beavatkozási indikátorok
1	Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése (1.1)	300	Nagy multiplikátor hatású, erőteljes gazdaságfejlesztési beruházások		b1 - Legalább 20 főt foglalkoztató vállalkozások száma; b2 - Jegyzett tőke összege
2/ a	Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés (2.1)	4 171	Vonzó üzleti környezet, és a gazdaságfejlesztést támogató infrastruktúra kiépítése	m1 - Értékesítés nettó árbevétele;	b4 - Befektetett eszközök összesen;
				m2 - Kibocsátás összesen;	b5 - Építményadó - teljesítés, a megyei érték %-ban;
2/b	Fenntartható települési közlekedésfejlesztés (3.1)	411		m3 - Bruttó hozzáadott érték;	b6 – Kiskereskedelmi lakosra jutó száma
2/c	Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energiafelhasználás arányának növelése (3.2)	1 750		m4 - Saját tőke összege;	b7 - Beruházások önkormányzati gazdálkodáson belül
2/d	A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével (1.4)	672			b3 - Bérköltség
		7 304			

Összességében megállapítható, hogy az Ipari - és turisztikai potenciált növelő fejlesztési programra történő lehatárolás - mint a gazdaságfejlesztéshez történő megyei potenciál maximalizálásának az eszköze - koncepcionális indokai

- Kormányzati-, és az ERFA illetve ESZA rendeletek célkitűzései
- az ITP tervezésének multiplikátor hatásokat előnyben részesítő logikája
- a megyei Területfejlesztési Program stratégiai célkitűzése, valamint operatív indokai
- a gazdaságfejlesztéshez történő hozzájárulást mérő generális magindikátorok
- az intézkedések szükségességét igazoló beavatkozási indikátorok
- és a Területfejlesztési Program operatív járás-specifikus fejlesztési irányai egyértelműen alátámasztják a lehatárolások alkalmazásának szükségességét.

4.3.1. Ipari - és turisztikai potenciált növelő fejlesztési program

Az Ipari- és turisztikai potenciál növelő fejlesztési program a Békéscsabai (MJV nélkül), a Békési, a Gyomaendrődi, a Gyulai és a Szeghalmi járások összefogásával jött létre. Célja, hogy a TOP források hatékony felhasználásával hozzájáruljon a megye Stratégiai Programjában rögzített célok és a célokhoz tartozó indikátorok eléréséhez. Az Ipari- és turisztikai potenciál növelő fejlesztési program a gazdaság, a turisztika, és az energetikai fejlesztés területén valósít meg egymásra épülő projekteket, amelyek szinergia hatása növeli a fejlesztések hatékonyságát.

A megye Stratégiai Program által felvázolt jövőképe szerint Békés megyének 2030-ra el kell érnie, hogy értékeinek megtartásával, alkotó-, innovatív megújításával Magyarország élelmiszergazdaságának motorja, fenntartható mintatérsege, a hazai megújuló agrárium szervező ereje lehessen. A jövőkép eléréséhez szükséges a megyében élők életkörülményeinek javítása, a megye fenntartható gazdasági és társadalmi viszonyainak megerősítése, a foglalkoztatás javítása. A megye gazdasági mutatói 1989 után tartósan elmaradtak az országos átlagtól, valamint a megye saját potenciális lehetőségeitől is. Az ITP által támogatandó fejlesztéseknek a lemaradás trendjét kell megállítani és lehetőség szerint megfordítani.

A tendencia megállítása csak komplex, integrált, szinergiákkal rendelkező fejlesztésekkel lehetséges. A TOP által biztosított erőforrások jelentős lehetőség a megye és a járások számára. A fejlesztési lehetőségek hatékonyságát jelentősen befolyásolja a projektek szinergiája. A célok eléréséhez, a növekedés megindításának és fenntartásának alapvetően négy feltétele van a Stratégiai Program alapján:

- térségspecifikus brandek fejlesztése a megye perifériális helyzetű településein;
- versenyképességet javító-, értékalapú-, horizontális gazdaságfejlesztés;
- társadalmi- és gazdasági kohézió erősítése a megye mag- és perifériális települései között;
- természeti és épített értékek, a szellemi és kulturális örökség megóvása, alkotó innovatív fenntartható tovább-fejlesztése.

A megye kilenc járása közül négyben területileg allokált forrás áll rendelkezésre a szinergiával rendelkező projektek tervezésre és megvalósítására. A Békéscsabai (MJV nélkül), a Békési, a Gyomaendrődi, a Gyulai és a Szeghalmi járás fejlettségi szintje hasonló, azonban minden járás

rendelkezik saját egyedi erősséggel és lehetőséggel. Az öt járás egyesített lehetőségei és erősségei kiváló lehetőséget biztosítanak egymásra épülő projektek tervezésére és szinergia hatások létrehozására. Az Ipari - és turisztikai potenciált növelő fejlesztési program erre biztosít lehetőséget források allokálásával, a forrásokért folytatott verseny csökkentésével.

22. táblázat: Ipari - és turisztikai potenciált növelő fejlesztési programra allokált összegek intézkedésenként

TOP intézkedés neve	Mrd Ft
1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése	0,3
1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével	0,672
2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés	4,171
3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	0,411
3.2 Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	1,75
Összesen	7,304

Az intézkedések kiemelt célja a helyi gazdasági környezet, ezen belül is a gazdasági infrastruktúra fejlesztése, valamint a gazdaságélénkítő településfejlesztés. A gazdaság élénkítését szolgálja a helyi természeti erőforrásokra, a megújuló energiára alapozott energiahatékonyság fejlesztés az önkormányzatoknál, a településeken. Ezeket a célokat támogatják az alábbi intézkedések:

- az 1.1-es intézkedés keretén belül végrehajtandó 0,3 milliárd forint értékű „Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése” típusú projektek keretében létrejövő termelési alapinfrastruktúra beruházások, melyekhez elsősorban feldolgozóipari kapacitásokat kiépítő VP-s projekteket és/vagy GINOP-es projekteket szükséges kapcsolni.
- A vonzó üzleti környezet erősítését a 2.1-es „Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés” intézkedés keretén belül 4,171 milliárd forint biztosítja.
- A „3.2 Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése” intézkedés terhére allokált 1,750 milliárd forinttal fokozható, a helyi megújuló energia alapanyagainak előállítás.
- A munkaerő motiváltságát biztosítja a „1.4 A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével, valamint a helyi alkalmazkodás támogatása” intézkedés, amely az anyák munkaerőpiaci reintegrációját támogatja, amelyben 672 millió forint került elkülönítésére.

A fenti fejlesztések jelentős hatással lesznek a turizmus környezetére is. A vonzó turisztikai kínálat függ a helyi gazdaság állapotától az elérhető szolgáltatásoktól, a térségek rendezettségétől, valamint a helyi lakosság és vállalkozások motivációjától, „életkedvétől”. A gazdaság fejlesztése mellett a program közvetlen forrásokat is biztosít a turizmusfejlesztéshez:

- A turizmus működéséhez szükséges a helyi közlekedés fejlesztése, ezt támogatja a „3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés” intézkedés keretén belül 411 millió forintos lehatárolás, amely egyaránt támogatja a turizmust és a gazdaságfejlesztést.

23. táblázat: Ipari - és turisztikai potenciált növelő fejlesztési program összefüggéseinek bemutatása

A TOP-on belüli folyamat	A TOP intézkedés neve	Az allokált összeg (millió forint)	Az intézkedés célja	Kapcsolódás, integritás intézkedések szintjén		
				GINOP	VP	Ro-HU CBC
1	Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése (1.1)	300	Gazdasági alpinfrastruktúra kínálatának bővítése	erős kapcsolódás 1.1, 1.2, 1.3	erős kapcsolódás 1, 2, 3 és 5 prioritás	Foglalkoztatás növelése (PA3/8b) zászlóshajó
2/a	Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés (2.1)	4 171	A városkörnyezet vonzó üzleti környezetének erősítése	közvetett 1.1, 1.2	közvetett 4 prioritás, közvetlen 6 prioritás	Közvetett - Közös erőforrások (PA1) - vízbázis védelme (6/b) szabad keret
2/b	Fenntartható települési közlekedésfejlesztés (3.1)	411	A termelési kapacitások fizikai elérhetőségének javítása kerékpárút fejlesztésekkel	közvetett 1.1, 1.2, 1.3, ill. 5. prioritás	közvetett kapcsolódás 1, 2, 3, 4 és 6 prioritás, közvetlen 5 prioritás	Fenntartható határmenti mobilitás PA2/7c - szabad keret
2/c	Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése (3.2)	1750	Stabilan gazdálkodó önkormányzat képes stabil támogató vállalkozói környezet megteremtésére	erős 4. prioritás	közvetett kapcsolódás az 5 prioritásokhoz	TC 5- A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás elősegítése; kockázat-megelőzés és kezelés, TC 6 - A környezet megőrzése és védelme és forrásfelhasználás hatékonyságának növelése
2/d	A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével (1.4)	672	Az óvoda/bölcsőde fejlesztésekkel az anyák munkaerőpiaci reintergrációja nagyban javítható	erős kapcsolódás az 5. prioritáshoz	közvetlen 1, közvetett 2-3 prioritások	Intézményi együttműködés PA6/11a
	Összesen	7304				

4.4. Megyei Önkormányzat saját fejlesztése

4.4.1. Energetikai fejlesztés – külön felhasználási mód szerinti forrás az ITP-ben allokálva

A megye fajlagos CO₂ kibocsátásának csökkentése – összhangban a hatályos EU direktívákkal – stratégiai célként kitűzésre került. Az elavult épületállomány energiaközpontú felújítása ezen cél elérésének a hatékony eszköze.

A 2010/31/EU Irányelv (2010. május 19.) az épületek energiahatékonyságáról szóló direktíva (Energy Performance of Buildings Directive) és a hozzá kapcsolódó 2011 márciusában megjelent összefogó energiahatékonysági terv kiemelte, hogy a legnagyobb energiamegtakarítási potenciál az épületekben rejlik. A terv megállapította, hogy a köztulajdonú vagy közhasználatú épületek az uniós épületállomány alapterületének mintegy 12%-át teszik ki, és az unió a GDP 17 %-át fordítja közkiadásokra ezért nagyon fontos a középületek korszerűsítése, emellett pedig a közcélú infrastruktúra energiahatékonyságának javítása.

Leszögezhetjük, hogy a jelenlegi magyarországi épületállomány jelentős része nem felel meg a XXI. századi műszaki és hőtechnikai követelményeknek, fűtési és hűtési energiaigénye lényegesen magasabb a korszerű technológiák alkalmazásával elvárhatónál. Ez a helyzet hosszútávon fenntarthatatlan, mind nemzetgazdasági, társadalompolitikai, mind klímavédelmi szempontokból.

Ehhez kapcsolódóan a középületek terén figyelembe kell venni a 2012/27/EU irányelv 5. cikke szerinti kötelezettséget, hogy a központi kormányzat tulajdonában és használatában lévő 500 négyzetméternél nagyobb fűtött és/vagy hűtött igazgatási épületek hasznos alapterületének évente legalább 3%-át fel kell újítani. (Ez a küszöbérték 2015. július 9-étől 250 m²-re csökkent.)

A cél az, hogy a 2010-es 1085 PJ hazai primerenergia-felhasználás lehetőleg csökkenjen, de a legrosszabb esetben se haladja meg 2030-ra az 1150 PJ-t, a gazdasági válság előtti évekre jellemző értéket. Mindennek a versenyképesség, fenntarthatóság és ellátásbiztonság szempontjainak érvényesülése mellett a fosszilis energiahordozók felhasználásának és a CO₂ kibocsátás csökkentése mellett kell megvalósulnia

A fentiekkel összefüggő közösségi kihívásoknak, és a környezettudatos gondolkodásmódnak megfelelően a Békés Megyei Önkormányzat az 1702/2014. (XII. 3.) Korm. határozat szerint a megyébe allokált TOP forrásokból meg kívánja újítani a tulajdonában, illetve a kezelésében álló épületállományt¹⁶, a **Békés Megyei Önkormányzat számára a „TOP-3.2.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése” című intézkedésen elkülönített 350 millió forint nagyságú forrásból.** Az intézkedés által elvárt indikátorok teljesítése mellett hangsúlyozni szükséges a fejlesztés egész megyére kiterjedő szemléletformálásra gyakorolt jelentős hatásait is, mely a Megyei Önkormányzat „Magyarország helyi önkormányzatairól” szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény szerinti feladataiból vezethető le.

Békéscsaba csaknem 50%-kal magasabb kibocsátási fajlagos átlaga miatt is minden, az MJV területén megvalósításra kerülő energetikai megtakarítást eredményező beruházás kiemelt jelentőséggel bír.

24. táblázat: 1 főre jutó szén-dioxid kibocsátás

átlagos szén-dioxid kibocsátás 2014	Békés megye kg/év	Békéscsaba kg/év
	449 991 301	110 238 876
Lakónépesség 2014	355 199	61 325
1 főre jutó kibocsátás (kg/fő/év)	1266,87	1797,62

Forrás: <http://web.okir.hu/hu/lair>

¹⁶ „A 2014–2020 programozási időszak uniós támogatásainak a közszféra szervezetek által kezelt állami vagyonelemek végrehajtandó fejlesztési célokra történő igénylésével kapcsolatos intézkedésekről” szóló 1270/2016. (VI. 7.) Korm. határozat alapján.

4.4.2. Megyei identitás erősítése - külön felhasználási mód szerinti forrás az ITP-ben allokálva

A Kormány a Partnerségi Megállapodásban célul tűzte ki a helyi közösségek fejlesztését. A cél elérését a Kormány a megyei önkormányzatok együttműködésével tervezi megvalósítani a TOP 5.3.2-17 Megyei identitás erősítése című felhívásban foglalt feltételek mentén. A támogatási kérelmet benyújtó szervezetek az együttműködés keretében vállalják, hogy a projektjük megvalósításával hozzájárulnak a települések, térségek közösségi kezdeményező- és cselekvőképességének fejlesztése cél eléréséhez.

A Békés Megyei Önkormányzat által benyújtani tervezett projekt eredményeképp közösségi, a megyei identitást erősítő akciók valósulhatnak meg: közösségi és szabadidős programok, rendezvények, kulturális és természeti örökség megismertetésére, megőrzésére irányuló helyi/térségi/megyei közösségi programok, hagyományalapú tudás erősítésére épülő programok, melyek által fejlődik a megyei közösség egymás iránti felelősségtudata.

KÜLSŐ KOHERENCIA

A támogatást igénylő a programok tervezése és megvalósítása során lehetőség szerint figyelembe veszi a „Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás” című, EFOP-1.3.1.-15-2016-00001 azonosító számú kiemelt projekt (a továbbiakban: Cselekvő közösségek kiemelt projekt) keretében elkészített Közösségfejlesztés módszertani útmutatót, valamint szükség esetén igénybe veszi a kiemelt projekt képzési és egyéb szolgáltatásait.

A fejlesztés illeszkedik a TOP 6.3 Gazdaság-élénkítő és népesség-megtartó városfejlesztés és a 6.9 Társadalmi kohéziót célzó helyi programok intézkedéseiben vállalt hátránykompenzáló, ifjúságvédelmi célokhoz.

4.4.3. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés – külön felhasználási mód szerinti forrás az ITP-ben allokálva

A tervezett beruházás hozzájárul a „Békés Megye Területfejlesztési Programja 2014-2020 Stratégiai Program” című dokumentumban nevesített „Természeti és épített értékek, a szellemi és kulturális örökség megóvása, alkotó innovatív fenntartható tovább fejlesztése” és a „Társadalmi- gazdasági kohézió erősítése a megye mag- és perifériális helyzetű térségei között” stratégiai cél rész céljaihoz. Az előbbi célhoz egyértelműen az energiafogyasztás csökkentése, a gépjárművek széndioxid kibocsátásának csökkenése köthető. A másik, a „Társadalmi-gazdasági kohézió erősítése a megye mag- és perifériális helyzetű térségei között” stratégiai cél esetében a helyi gazdaságfejlesztés, az elérhetőség javítása, a munkaerő ingázás feltételeinek javítása, a perifériális helyzetű térségek megtartó erejének megteremtése, valamint a szolgáltatások hozzáférhetőségének javítása rész célok relevánsak. A fejlesztés közvetlenül kapcsolódik a Békés Megyei Integrált Területi Programja 2014-2020-ban megfogalmazottakhoz, különösen a települési infrastruktúra integrált fejlesztése a területi kohézió erősítése érdekében, továbbá a társadalmi integráció feltételeinek javítása, a perifériális térségek felzárkózási esélyeinek javítása célokhoz.

A fejlesztés a megvalósítás helyszínéül szolgáló település és a vonzáskörzetében működő gazdasági társaságok kerékpáros infrastruktúrájának környezetileg (levegőszennyezés, zajterhelés) és pénzügyileg (működtetők és a közlekedők oldalán) fenntarthatóbbá tételét szolgálja, és hozzájárul a TOP 3. prioritási eredményindikátor („A napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya”) értékének közvetlen települési, és közvetve Békés megyei növekedéséhez. A külön felhasználási mód szerint allokált Békés megyei forrás a Kormány által elfogadott integrált területi program megvalósítását szolgálja.

A fentiekben foglalt célkitűzésnek megfelelően a Békés Megyei Önkormányzat a megyébe allokált TOP forrásokból cca. 11 km új kerékpárforgalmi létesítmény kialakítását tervezi, továbbá a fejlesztéssel érintett nyomvonal mentén közlekedésbiztonsági fejlesztés eredményeként körforgalom létesül, a Békés Megyei Önkormányzat számára a „TOP-3.1.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés” című intézkedésen elkülönített 2,020 millió forint nagyságú forrásból. Az intézkedés által elvárt indikátorok teljesítése mellett hangsúlyozni szükséges a fejlesztés egész megyére kiterjedő pozitív gazdaságélénkítő hatásait is.

AZ ITP INDIKÁTORVÁLLALÁSAI

25. táblázat: Az ITP indikátorvállalásai

TOP prioritás	Kimeneti indikátor neve	Mértékegysége	TOP Céltérteke (2018)	Forrásarányos céltérteke (2018)	A megye által vállalt céltérteke (2018)	TOP Céltérteke (2023)	Forrásarányos céltérteke (2023)	A megye által vállalt céltérteke (2023)
1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha	275	19,96	20,00	1 410	102,36	102,36
	A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza	km	68	4,94	5,00	349	25,32	25,32
	Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	2500	182,00	182	12 561	852,00	852,00
2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m2	279000	20239,94	20239,94	1 311 300	95 128,32	95128,32
3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza	km	240	17,42	18,00	665	48,25	48,25
	Üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése	tonna CO ₂ egyenérték	13106	770,00	770,00	103 741	7 526,03	7526,03
4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése	Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (benne: háziorvos, házi gyermekorvos, fogorvosi, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás, iskola-egészségügyi ellátás) száma	db	185	14	14	897	63,00	63,00
	Helyreállított lakóegységek városi területeken	lakóegység	232	17	17	1 125	89,48	89,48
5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés	A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők száma	fő	7736	610	610	37 522	2 957,00	2957,00
	Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma	fő	26600	1931	1931	129 010	9 114,00	9114,00

5. AZ ITP ÜTEMEZÉSE

26. táblázat: Az ITP ütemezése

Prioritás	Intézkedések	Minden adat automatikusan megjelenik az 1. munkalapról	2015				2016				2017				2018				2019				Összes forrás	Ell.
		Intézkedésre eső összeg	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né		
1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére	1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése	8,892							4,500		2,996		1,396										8,892	0,00000000
	1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	5,771							3,355		2,416												5,771	0,00000000
	1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	4,305							4,305														4,305	0,00000000
	1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével	4,956							2,600		1,000		1,256						0,1				4,956	0,00000000
2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés	10,078							5,000		0,970		4,108										10,078	0,00000000
3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	5,133							2,500		1,950		0,683										5,133	0,00000000
	3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	8,573							4,570		2,100		1,903										8,573	0,00000000
4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése	4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	1,466							1,466														1,466	0,00000000
	4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	1,166							1,166														1,166	0,00000000
	4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja	1,580							1,580														1,580	0,00000000
5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés	5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)	4,426							4,426														4,426	0,00000000
	5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	0,588							0,588														0,588	0,00000000
	5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása	1,010									1,010												1,010	0,00000000
		57,943	0	0	0	0	0,000	0,000	36,056	0,000	12,441	0,000	9,346	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,100	0,000	0,000	57,943	0,00000000

Évente összesítve a kötelezettségvállalások ütemezése tehát a következőképpen alakul:

2015. év: 0 Mrd Ft

2016. év: 36,056 Mrd Ft (kötelezettségvállalások: 2016. 3. negyedév, felhívások megjelenése 2015. decembertől folyamatosan)

2017. év: 21,787 Mrd Ft - 1. negyedév: 12,441 Mrd Ft (kötelezettségvállalások: 2017. 1. negyedév, felhívások megjelenése 2016. október-november)

- 4. negyedév: 9,346 Mrd Ft (kötelezettségvállalások: 2017 4. negyedév, felhívások megjelenése 2017. első félév)

2018. év: 0 Mrd Ft

2019. év: 0,1 Mrd Ft

6. MELLÉKLETEK

Ábrák jegyzéke:

1. ábra: Békés Megye Integrált Területi Programjának illeszkedése a megyei stratégiai célokhoz és a TOP tartalmához	14
2. ábra: Békés Megye Integrált Területi Programjában célterületként megjelölt leghátrányosabb helyzetű járások	18
3. ábra: A területi szereplők forrásának megoszlása a TOP belső arányok, valamint a saját igények alapján (Mrd Ft)	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
4. ábra: „Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére” prioritás forráskeret felhasználási módok megoszlásának bemutatása (Mrd Ft)	34
5. ábra: „Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés” prioritás forráskeret felhasználási módok megoszlásának bemutatása (Mrd Ft)	35
6. ábra: „Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken” prioritás forráskeret felhasználási módok megoszlásának bemutatása (Mrd Ft)	36
7. ábra: „A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése” prioritás forráskeret felhasználási módok megoszlásának bemutatása (Mrd Ft)	37
8. ábra: „Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés” prioritás forráskeret felhasználási módok megoszlásának bemutatása (Mrd Ft)	38

Táblázatok jegyzéke:

1. táblázat: Az Irányító Hatóság által meghatározott, kötelező területi kiválasztási rendszer kritériumok	6
2. táblázat: A megye által alkalmazott területi kiválasztási kritériumok	7
3. táblázat: A kritériumok kiválasztásának indoklása	8
4. táblázat: Békés Megye Integrált Területi Programja célrendszerének belső koherenciája	16
5. táblázat: Az ITP forrásallokációja	26
6. táblázat: A területi szereplő forrásának megoszlása a TOP belső arányok, valamint a saját igények alapján (Mrd Ft)	Hiba! A könyvjelző nem létezik.

7. táblázat: Eltérések vizsgálata intézkedésenként	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
8. táblázat: A területi szereplő forrásának saját igényeken alapuló megoszlása prioritásonként (Mrd Ft).....	27
9. táblázat: Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére, földrajzi célterületek részletezése, felhasználási módok indoklása	28
10. táblázat: Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés, földrajzi célterületek részletezése, felhasználási módok indoklása.....	30
11. táblázat: Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken, földrajzi célterületek részletezése, felhasználási módok indoklása.....	31
12. táblázat: A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése, földrajzi célterületek részletezése, felhasználási módok indoklása.....	32
13. táblázat: „Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés, földrajzi célterületek részletezése, felhasználási módok indoklása	33
14. táblázat: A Békés Megyei ITP felosztása	40
15. táblázat: A Komplex Program összefüggéseinek bemutatása – Mezőkovácsházi járás.....	44
16. táblázat: A Komplex Program összefüggéseinek bemutatása – Sarkadi járás	48
17. táblázat: Mag-, és beavatkozás típusú, járási szintre kalkulált indikátorok	50
18. táblázat: Célratartó gazdaságélénkítés programja.....	52
19. táblázat: Az Orosházi járás gazdaságfejlesztési programja összefüggéseinek bemutatása	55
20. táblázat: A Szarvasi járás gazdaságfejlesztési programja összefüggéseinek bemutatása.....	57
21. táblázat: Mag-, és beavatkozás típusú, járási szintre kalkulált indikátorok	59
22. táblázat: Az Ipari - és turisztikai potenciált növelő fejlesztési programban érintett járások SWOT elemzései	60
23. táblázat: Intézkedések és indikátorok összefüggése.....	62
24. táblázat: Ipari - és turisztikai potenciált növelő fejlesztési programra allokált összegek intézkedésenként.....	64
25. táblázat: Ipari - és turisztikai potenciált növelő fejlesztési program összefüggéseinek bemutatása	65
26. táblázat: 1 főre jutó szén-dioxid kibocsátás	66
27. táblázat: Az ITP indikátorvállalásai	69
28. táblázat: Az ITP ütemezése.....	70